

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

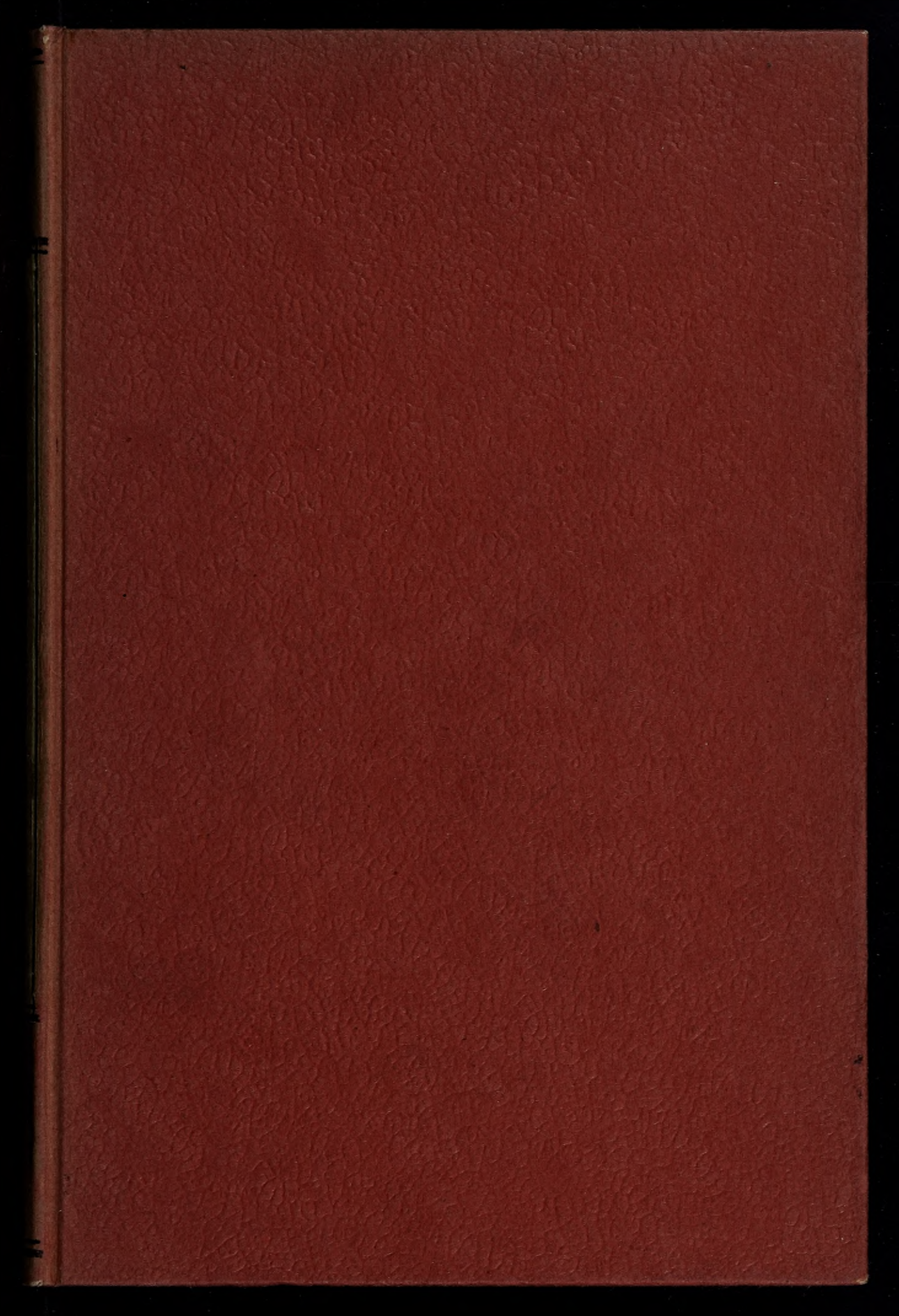
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

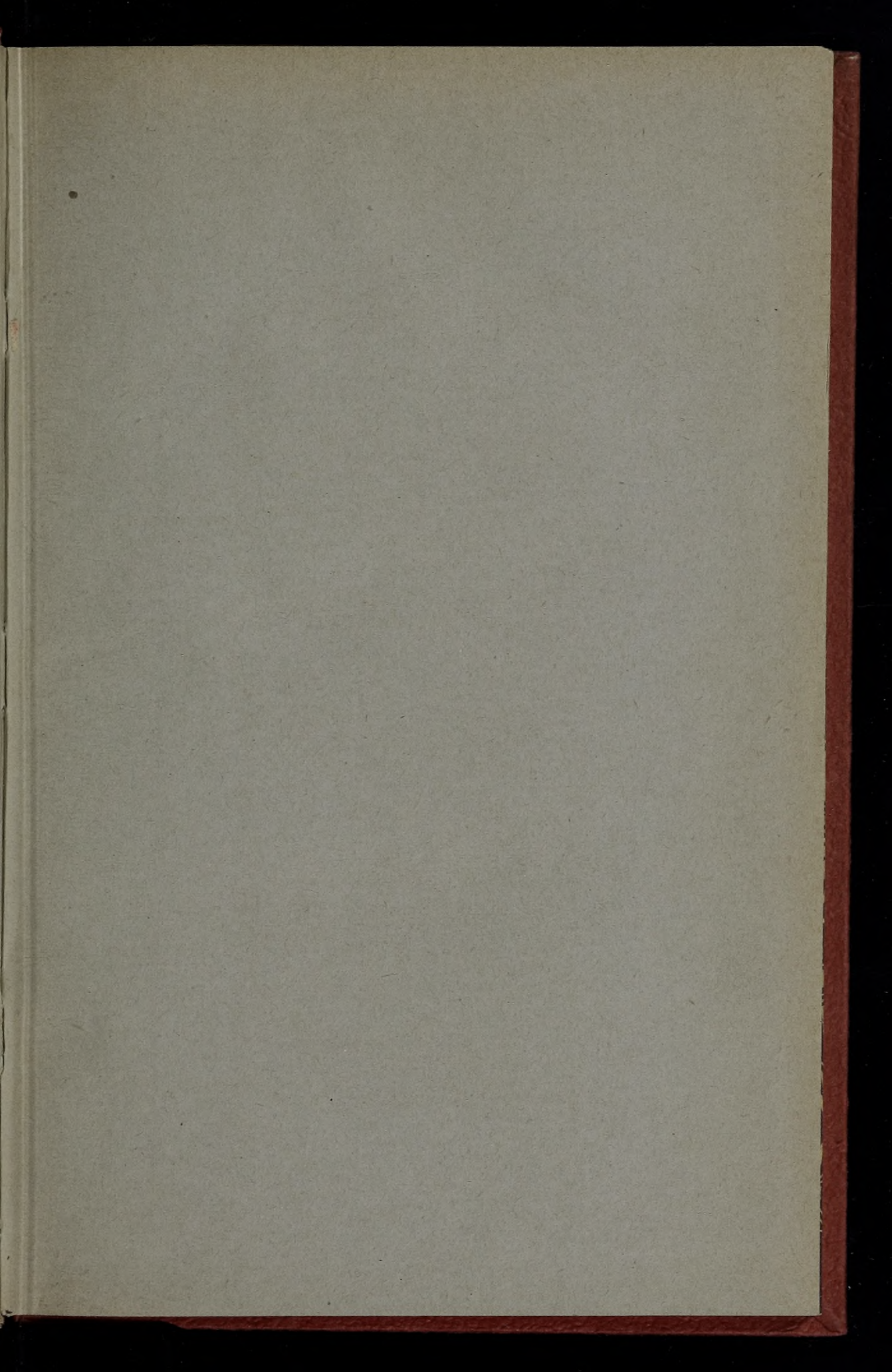
LUNDS
UNIVERSITET

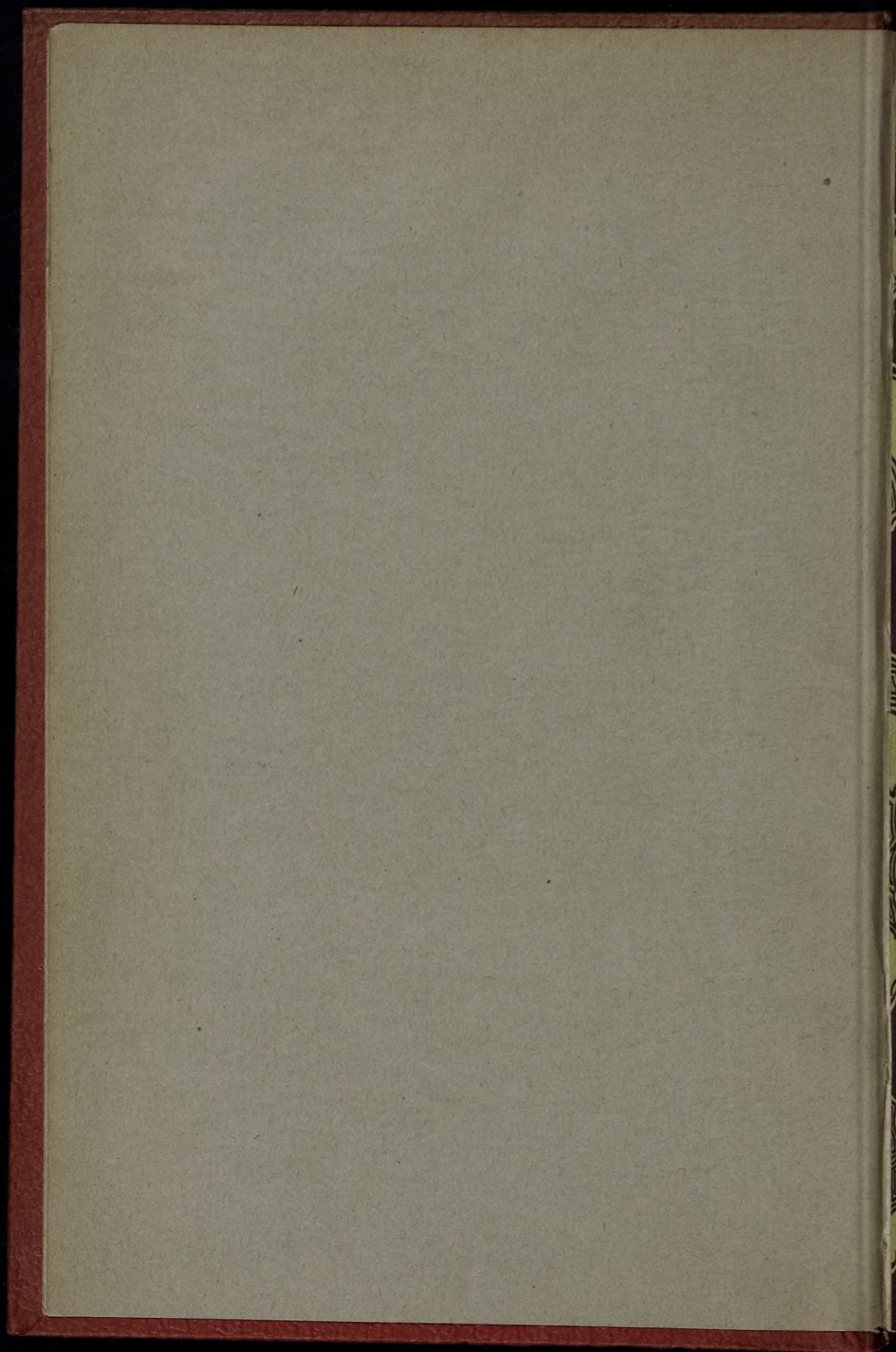

UPPSALA
UNIVERSITET

Vitt.
8v1

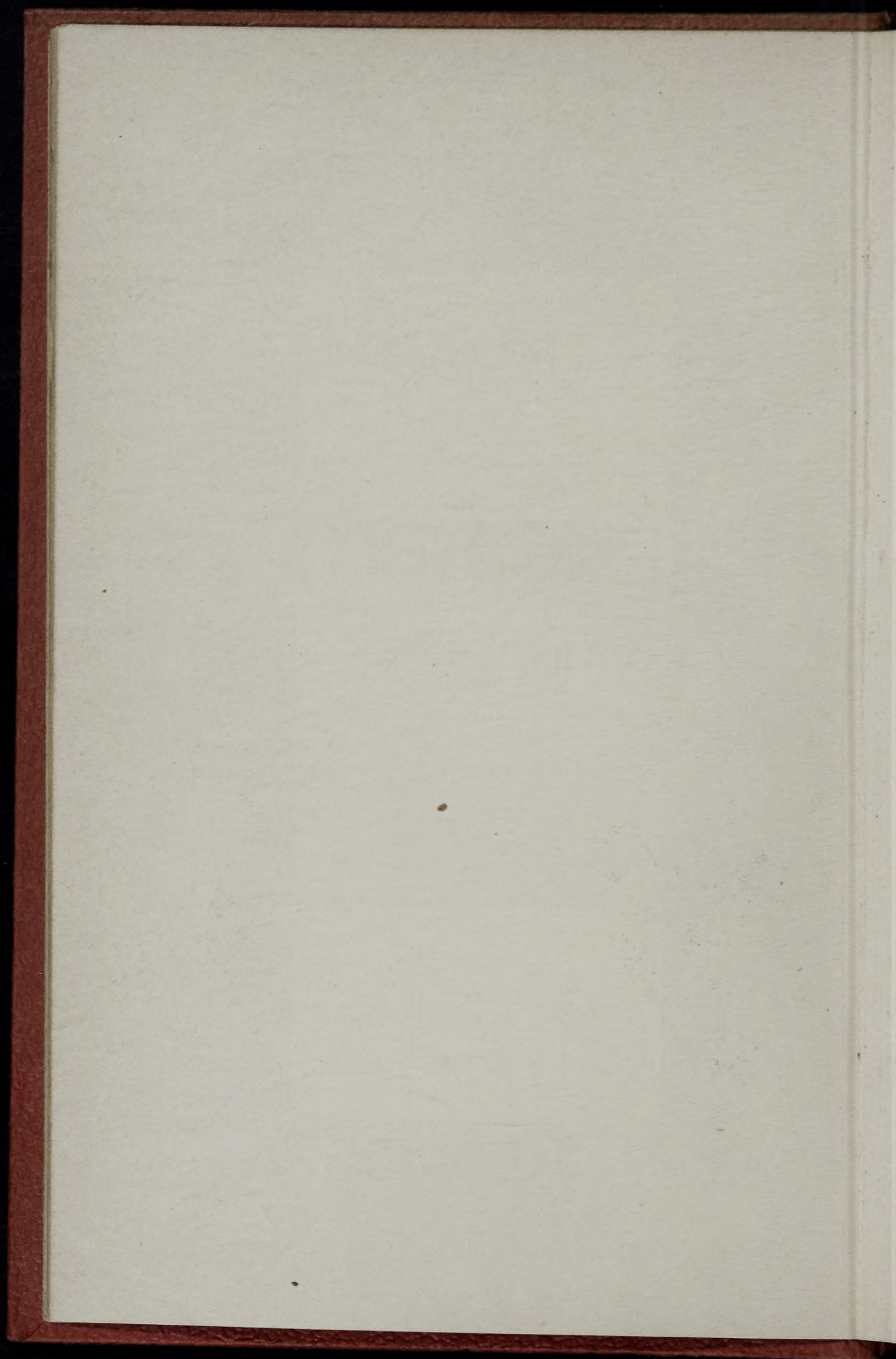

ADOLF PAUL

UNG-HANS'
KÄRLEKS BREF.

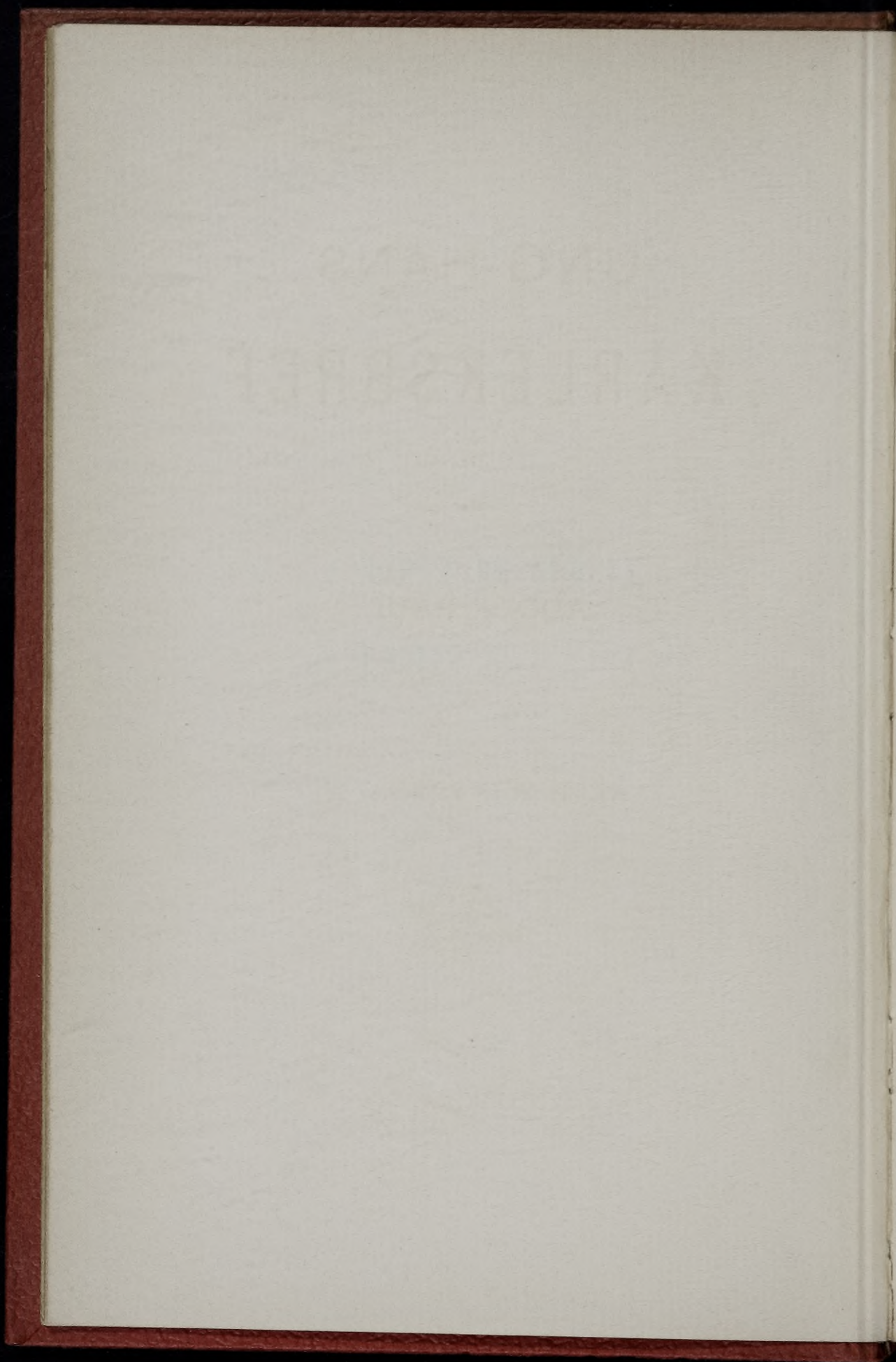
STOCKHOLM.

• ALBERT BONNIERS FÖRLAG •

ADOLF PAUL.

UNG-HANS'
KÄRLEKSBREF.

UNG-HANS'
KÄRLEKSBREF

AF

ADOLF PAUL.

(EN BOK OM EN MÄNNISKA. III.)

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1897.

Dedikation.

Min käre vän och läsare!

Jag får härmed underrätta dig att du är förlofvad, ity att jag beslutat gifta bort dig, och redan talat vid en ung, vacker flicka om saken, samt erhållit hennes ja. Till dess jag får klart för mig om du intresserar dig så pass för din äktenskapliga lycka, att du äfven vill veta din tillkommandes namn, stånd, precisa ålder och förmögenhetsförhållanden, lämnar jag dock dessa, oss emellan sagdt, mera underordnade data åsido tills vidare. Och för resten så kan du lita på mig.

Jag känner ju din smak så väl, att jag tror mig ha träffat den på pricken, till och med hvad färgen på din förtjusande fästmö's ögon vidkommer. Hennes småleende är bedårande och hennes handsknummer $5\frac{3}{4}$! Hvadan din

DEDIKATION

svaghet för små händer äfven blifvit behörigen tillgodosedd.

Men det är onödigt att du rycker upp dig ur din blaserthet för så litet. Vegetera du vidare som ungtkarl i frid och ro, tills jag underrättar dig om dagen för ditt bröllop. Men då ber jag om litet dådkraft, mannamod och beslutsamhet!

En sak oroar mig dock på det högsta: — hur du skall kunna reda dig med de oundvikliga kärleksbrefven! Din antipati för bläck och papper synes mig nämligen vara obotlig. Och den energi, med hvilken du underlåter att besvara bref, kan sätta till och med mitt oändliga tålmod på prof. Och kärleksbrefven kan du inte slippa ifrån. Ett om dagen är det minsta du bör bereda dig på att få författa.

Men du har alltid varit en god vän och kamrat till mig. Och då du i grund och botten trots din lättja är en hygglig och beskedlig gammal gosse, så vill jag försöka hjälpa dig på trafven äfven med brefven. Egentligen är jag också själfskrifven därtill, då jag, som du väl ännu ej glömt, vid mitt allra senaste ombyte af lefnadsbana, slagit mig på skriftställeriet.

DEDIKATION

Jag ber dig alltså hafva godheten mottaga bilagda samling kärleksbref och begagna dig af dem. De äro verkliga kärleksbref, skrifna af en riktigt förälskad, böra alltså kunna ge dig en idé om, huru en så beskaffad ung man tänker och känner. Dock — ordagrant må du ej afskrifva dem, utan endast använda dem till att stimulera din fantasi med. Ty, som du ser, äro de tryckta. Och hvad jag låter trycka förirrar sig stundom ut i bokhandeln, och därifrån vidare. De komma kanske till och med att bli lästa. Och då din fästnö sålunda möjligen finge tag i originalen förr än dina kopior komme henne tillhanda, kunde hon komma att tvifla på uppriktigheten af känslor, hvilka yttra sig enligt recept.

Dessutom stämmer ej brefskrifvarens roman fullt med din. Han hade det ej så bekvämt som du. Han fick ej hennes föräldrars ja på samma gång som hennes, var ej rik och oberoende, som du, och hade ingen god vän, som ombesörjde förlofningsvedermödan. Skrifver du af brefven, så måste du alltså variera dem i detta hänseende.

Du skakar på hufvudet! — Du tycker ej om att jag låtit offentliggöra dessa bref!

DEDIKATION

Jag missförstår dig ej. Det är ej egoism af dig; — det är ej emedan du helst velat rå om dem ensam! Utan emedan du ogillar att jag prisger en annans kärleksbref åt den allmänna nyfikenheten, och säljer dem för klingande mynt.

Du har rätt. Det är ogrannlaga. Men, jag gör det för ett välgörande ändamål. Jag säljer dem till förmån för en fattig diktare, som gärna ville gifta sig.

Det ändamålet helgar väl medlet, så mycket mer, som han själf skrifvit dem, och det alltså är hans egen själfkära och förälskade fysiologi, som tittar fram emellan raderna här och där, och ser hungrig ut, efter äktenskaplig sällhet!

Äfven om jag skulle behöfva närmare öfvertyga dig om nyttan och nöjet af det äkta ståndet — för din egen del, så hoppas jag du behjärtar nyss omnämnda ömmande omständigheter, och utan vidare är redo att räcka min fattige vän en hjälpsam hand. Jag innesluter därför en räkning öfver hundra exemplar af boken, och motser remissa med det snaraste.

Din uppriktigt tillgifne

A. P.

DEDIKATION

P. S. Hoppas du gör mig den tjänsten att göra samtliga dina ogifta umgängesvänner uppmärksamma på ofvanstående. Jag har försökt redigera brefven så, att de passa för ungar af alla åldrar. Det var för resten ej vidare svårt då, som bekant, en ungar ingen ålder har, utan oföränderligt förblir en gammal ungar, från ynglingaålderns slut, till sin saliga ändalykt genom giftermål eller död.

P. S. Den sanna kärlekens vanliga poetiska hjälpmedel (månsken, blomsterdoft, fåglalåt och änglabilder) har jag försökt att möjligast utsluta. Ej af hänsyn till din blaserthet, utan för att gifva dig tillfälle till, att, vid läsningen af brefven, öfva dig i att markera deras döda punkter och fylla ut luckorna i logiken med nämnda skönhetsmedel.

Ung-Hans hade en viss öfning i det. Han var nämligen en syndig människa, som vi andra, och behöfde äfvenledes ett doftande, poetiskt omhölje att skylla sina känslors paradisiska nakenhet med.

Skulle månen, trots ofvanstående dock skina här och där i det följande, så ber jag dig ej taga illa upp. Ty en total månförmörkelse

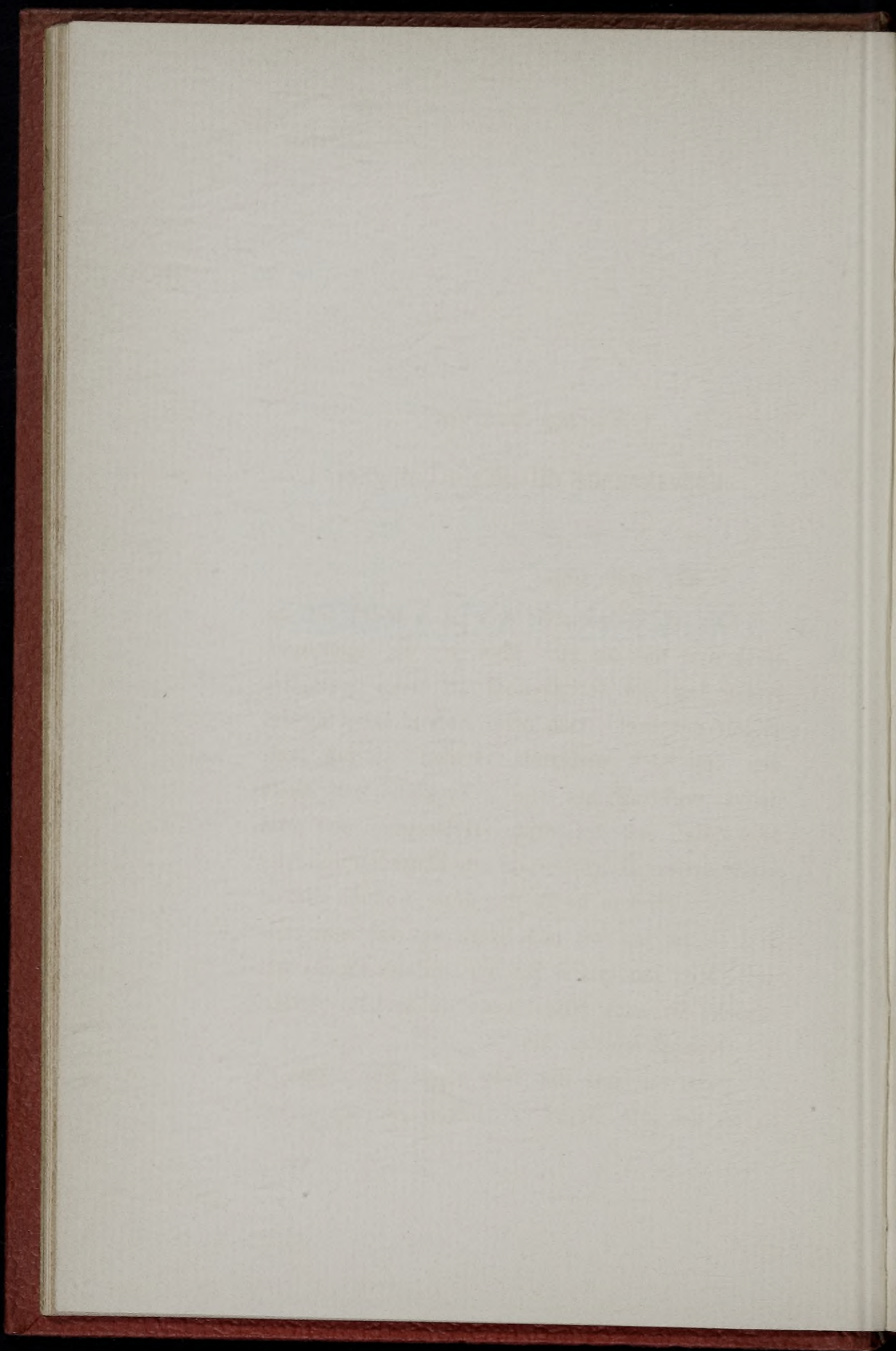
DEDIKATION

en hel kärlekshistoria igenom, vore ej blott orimligt, utan äfven opassande.

P. S. När han skiner, så är han full och alltså otillräknelig. Trösta dig med det.

P. S. Glöm inte att variera öfverskrifterna i brefven! Det är det minsta en ung förälskad flicka kan begära att du smyckar henne med ett nytt smeknamn om dagen!

UNG-HANS' KÄRLEKSREF.

Första brefvet.

Uppvaknande till lifvets ljuflighet.

Min egen unge!

Du är naturligtvis ond på mig för att jag ej skrivit förr än nu. Men, ser du, egentligen tycker jag det är bakvändt att älska hvarandra så här per bref. Och öfver hufvud taget är det den upp- och nedvända världen, att jag skall drifva omkring här ute i Tyskland och sucka efter dig, och du sitta i Helsingfors och göra sammaledes. Hvarför är du inte allaredan min fru?

— »Flickan är för ung ännu, knappa sjutton år!» — Ja, jag vet nog hvem det var som sade det! Men jag tycker du har alldeles för mycket respekt för hans vilja, fastän du är hans dotter.

Knappa sjutton år! —

Som om inte det vore nog! För resten så är du det inte längre. Kärleken gör människan

stadgad och mogen i ett nu. Bara *det*, att veta hvad man vill, är mera värdt än ett dussin dumma år till på nacken!

Och du har redan hunnit bli tjugo år under de månader vi varit förlofvade, — trots dina sjutton vårar. Tycker du kanske inte själf, att du blifvit betydligt mera försigkommen? Jo. Och därför borde vi egentligen redan vara gifta.

Så som du nu tänker och känner, gjorde du det ej för ett par månader sedan. Många, många år af utveckling har du genomgått under några veckors tid. Och jag är vorden minst hundra år yngre på kuppen.

Jag var redan fruktansvärdt gammal. Hela århundraden hvilade tungt öfver mitt sinne, — mossa växte öfver alla mina tankar, och min fantasi hade stelnat till en hemsk droppstensgrotta, inuti hvilken jag själf satt alldeles stelfrusen och hvarken kunde tänka eller känna längre, endast spegla mig i grottans väggar och inbilla mig, att min vrågbild af mig själf var världen, och jag själf centrum för det hela. Endast då och då darrade jag ännu sakta och suckade — skrek ej längre, efter min kvinna, som jag aldrig fann. Men det var endast då och då, och allt mera sällan.

Jag började nämligen blifva nöjd och belåten, och höll på att stelna i lutter tillfredsställelse. Och då, »i grefvens tid» slog befrielsens timme. En ung däjelig jomfru uttalade en trollformel öfver min ensamhet, knackade helt sakta på väggarna till mitt fångsel — och det var tillräckligt. De störtade samman, min egenkära spegelbild gick i kras, och jag kunde åter se ut öfver världen och lifvet, kände att jag måste lefva, att jag kunde och fick lefva, mina tankar blefvo unga igen, mossan föll af dem och praktfulla underblommor sköto i stället upp ur dem och bildade ett doftande lager för dig och mig.

O, du min käraste lilla vän, alla gudar, som du tror på välsigne dig, för att du ändtligen kom och väckte mig ur min dvala och befriade mig ur mitt fångelse, där jag höll på att förstenas och förkomma! I stället för min fuktiga kalla eremithåla vill jag nu bygga dig ett skimrande palats af min fantasi, — ett prakttempel, i hvilket du skall trona som en evig gudom, för hvilken all världen skall få lof att knäböja och bränna sin rökelse, men jag ensam få tillbedja. Till det templet kommer jag att smyga, och bekänna min ondska och bikta, och

bedja om lof att få begå en liten synd igen när andan kommer på. Och när den är fullbordad kommer jag och bekänner igen och får en kyss för min ånger, och har så ett dubbelt nöje af den synden. Och så ger du mig af ditt kött och blod, gör mig delaktig af din eviga salighet och för mig in i din himmel, där inga synder finnas, endast förhoppningar som alla komma att slå in.

»Was ich noch schreiben soll?
Ach alles, — alles
ich möchte dir ja bringen
was keine Sprache sagen kann
und keine Töne singen! —
Wie könnt es nur gelingen
hier schwarz auf weiss zu wiedergeben
die Regungen, die zittern, beben
und wollen Licht, und Luft und Leben,
und Worte suchen, Worte finden,
die doch von alledem nichts geben
was ich dir geben möchte!
O sag mir, — sag mir selbst
wie ich dir schreiben soll?»

Som du ser börjar jag redan lära mig språket och aklimatisera mig i rimsmedernas förlofvade land. Det vill säga jag börjar skriva vers.

— Jag aktar mig dock för att öfversätta dem, för att kunna skjuta skulden på deras bristfälliga beskaffenhet, på min ännu bristfälligare tyska.

Så mycket tyska kan du väl i alla fall, så att du begriper deras andemening. Nämligen: att kärleken är illa däran när den bittra nödvändigheten tvingar den att utgjuta sig i bläck. — Blod, *blod* är lif! Och det är ett fördömdt svårt och dumt förehafvande att försöka öfversätta denna ädla och kostbara saft i svart galläppletinktur och med många och långa ordkomplexer säga, hvad som vore lättast sagdt med en kyss!

Vore du bara här så skulle du nog få lära dig inse det. Men du är »för ung», kantänka! Är, hvad man här kallar, en backfisch endast ännu. Som om inte det just vore dygden i kyssen, att den kyssta är en odygdig liten yrhätta!

Kära lilla backfisch, låt mig snart fånga dig, låt mig steka dig lefvande i min kärlek. Tro mig, det är bättre för oss bägge, än att du en hel förlofningssevighet simmar på afstånd från mig, utan att vi någonsin komma samman! Annars riskera vi, — *du* att bli en gammal

jungfru, och jag att i all min da'r förbli en fiskare som ej får napp, utan endast får inbilla mig, att en gång i lifvet ha fått det, då, när jag satte mitt hjärta på kroken och du slök det. Ty det gjorde du! Jag har intet hjärta mer, — i den tomma brösthålan hänger en liten backfisch på sin krok och sprattlar och bringar mitt blod i oordning. Än far det ut i armarna, — och tvärt öppna de sig för att omfamna dig; — än far det ner i fötterna, och genast börja de trafva i riktning mot det välsignade land som trampas af dina; — än far det upp i hjärnan och berusar den med vansinniga framtidsdrömmar, — eller kommer tusen kyssar att bränna på mina läppar. Och du är ej här för att ta dem i besittning! — Halt! — Där kom en svala flygande och satte sig på det öppna fönsterbrädet och såg helt nyfiket på mig och sjöng en liten vers. Naturligtvis kom hon från dig. Och jag gaf henne tvärt i uppdrag att flyga tillbaka med en — två — tre — fyra kyssar. Vid den femte flög hon sin kos, antagligen för att hon ej vågade taga flere med sig utan din pappas lof. Jag sänder alltså den femte hemligen i detta bref, och en hel mängd oräknade med på köpet. På alla bläckfria fläckar sitta de och

UPPVAKNANDE TILL LIFVETS LJUFLIGHET

lura på dig och vänta på tillfälle, att få störta
sig öfver dig. Tag dem, och sänd svalan åter
per stormvind till din

Hans.

Andra brevet.

Som stjärnorna på himmelen den blå.

God morgon, min sötnos! Har du sofvit
godt i natt?

Du.

»Hvarför ser du så underligt på mig i dag?»

JAG.

»— Du har fått något främmande i ditt
ansikte.»

Du.

»Hvad menar du?!»

JAG.

»Något fruktansvärdt — jag menar: något
okvinnligt.»

Du.

»Men, Hans!»

JAG.

»— Ja, mitt kära barn. Det gör mig ondt att behöfva säga dig det. Men det är verkligen så: jag ser skuggningen af en mustasch på dina läppar.»

Du.

»Omöjligt!»

JAG.

»Alldeles säkert. Jag ser den allt tydligare.»

Du.

»Visst inte. Se efter bättre!»

(*Du håller den lilla snuten närmare.*)

JAG (*ser efter ordentligt*).

»Ja. Det är verkligen så. (*Kysser dig.*)
Nå — var det kanske inte som jag sade?»

Du (*snopen*).

»Det var ju *din* mustasch!»

JAG.

»Ja, naturligtvis. Hvems skulle det väl annars vara?! Vore det väl möjligt att en annans

mustascher finge beskugga dina läppar?! — Det undanber jag mig åtminstone på det allra bestämdaste.»

(Kysser dig med eftertryck.)

*

Det skedde i går afton när jag satt ensam vid mitt fönster och väntade på att den late månen äntligen skulle börja skina, så att jag skulle kunna sända dig en hälsning per honom. Men han sken inte alls, utan så att säga vände baksidan till. Och jag begagnade mig af tillfället och dunklet och kysste dig i allra största hemlighet, — så hemligt att du väl knappast själf märkte det en gång. Ty du var hos mig då, som alltid. Att du ej vore det — är helt enkelt otänkbart. Vi voro ju tillsammans redan långt innan vi kommo hit till denna planeten och komma att förbli det äfven när döden skilt oss åt. Det har den ju gjort så många gånger förut, — på den sista stjärnan vi lefde som gifta, dog jag litet före dig och du kom efter mig hit. Men när jag nästa gång skall till så tager jag dig med. Jag har nog af ungarlslifvet numera, på hvilken stjärna det än må vara.

Hvilken stjärna tror du det var som vi lefde på innan vi kommo hit?

Jag gissar på Sirius, som alltid växlar färg — det stämmer bäst med mitt lynne. Du kom naturligtvis hitsväfvande med en röd och jag med en blå stjärnstråle. Och nu först ha vi kommit samman för att slå ihop våra skenlif igen.

Du skall få se en sådan stadig fixstjärna det blir af oss två oroliga människohälfter när vi ändtligen äro vordna ett. Vi slå oss ned helt tyst och stilla i en undangömd vrå af himmelriket, och sitta där många många evigheter och fånga kometer och mynta dem till idel blanka guldstycken. Och, när vi så ha fyllt alla våra fickor med millioner, vända vi åter till jorden och äro världens herrar. Och då bogsera vi vår planet litet närmare solen och vända den fläcken, som vi bo på, åt solsidan, så att det ändtligen slutar upp att regna och blir vackert väder igen.

Ty det är ju förskräckligt hvad den jorden har blifvit fuktig på den senaste tiden. Det regnar med en energi allt sedan jag kom till Tyskland som om det vore Skaparens vilja att allt lif skall varda till fisk och lära sig simma!

Hur i all världen skall man kunna skriva brännheta kärleksutgjutelser och tänka glödande älskogs-tankar, när man knappt kan sucka en gång, för det lungorna hålla på att ombilda sig till gälar, och själen får kylknölar, och blodet blir till sjö-vatten!! — Kan inte falla mig in, — — kan öfver hufvud taget inte falla mig någonting in! Endast i går kväll föll mig ofvanstående in, huru mina mustascher föllo dig på läppen! Och tyvärr var det endast en dröm!

Gif mig verkligheten snart, eller jag försmäktar! En kyss midt på munnen, eller jag rakar af mig skägget och går i kloster! Och *det* kan du inte fordra af mig!

Allt annat gör jag för din skull! Men bli en klosterbroder och inte mera få ha dig kär, nej, aldrig i evighet! Inte en gång i ett nunnekloster — det vill säga så framt du ej är abbedissa där! Gif mig alltså kyssen jag bad dig om, det ges ingen annan utväg. Blott jag får den och får sitta under samma paraply som du, så får det regna oceaner, och jag skall ändå ej känna mig fuktig till mods!

Jag längtar så efter att åter få vara hos dig, endast få sitta vid din sida, med hufvudet mot din axel, och känna din mjuka hand stryka

öfver min panna, tills allt blir lugnt och stilla där inne, och alla onda tankar somna bort och dö!

Hvarför kan det ej vara så, redan nu? Endast i tankarna får jag vara när dig, och allt hvad jag ville säga dig med en lefvandes röst, får jag säga dig stumt och i bref!

Hvar dag som går sänder jag dig så en bit af min själ. Bit för bit får du den i ditt våld, och hvarje stycke är en spegel, hvilken återspeglar endast dig och min kärlek till dig. Gör af din kärlek till mig ett schatull, lägg in dem i det, teckna ett kors på locket och skrif därunder: »Här ligger Ung-Hanses kärlek lefvande begrafven».

Och när du är ensam och dina tankar vilja till mig, så låt min själs spegelbitar stå upp igen ur sin sarkofag, — spegla dig i dem, och se hur skön du är. Ty din skönhet ensam uppfyller mig och gifver mig allt mitt innehåll; — till dig gå alla mina tankar, alla känslor och alla drömmar, och hvad därutöfver är, är endast dödens stillhet.

Kan du kyssa dig själf, så kyss ditt silkeslena hår från mig, kyss tinningarnas hvita hud under hvilken de blå ådrorna ringla och för-

UNG-HANS' KÄRLEKSBRUF

svinna, bit dina små öron tills du skriker till och visar tänderna med guldplomben i, och drunkna i dina egna ögon, hvilka skimra under mig, som klart, oändligt djupt hafsvatten, när jag kysser dig om och om igen, tills jag totalt förlorar besinningen af fröjd öfver att allt det vill vara mitt. — — — — —
— — — — —

Svalan från i går har ännu ej återvändt. Hon var visst en förräderska, som smög sig hit och falskeligen pressade af mig fyra kyssar i ditt namn. Nå — om de ej kommo fram till den riktiga adressen, så voro de inte mycket värda! Men den svalan var en slinka och en Belzebubs fågel!

Lef väl för i dag! Med en puss från din

Hans.

P. S. Det förvånar dig väl att jag i ofvanstående totalt glömde af din ädla jude-näsa! Tag den alltså postscriptum, jämte bilagde konterfej af min egen så kallade himmelsfärdsnäsa, hvilken passar bra till din, ithy

att de tu kunna slås samman till en prima rutschbana, på hvilken näsvisa ögonkast och fåvitska blickar ur obehöriga ögon kunna rutscha så långt vägen räcker.

För resten, att jag så i detalj ofvan ingick på dina behag, var endast för att taga revanche för att du gjorde sammaledes med mina. Du förlänade mig ju på en gång alla en Adonis' fullkomligheter! Det var för mycket för mitt syndiga kött!

Hela förmiddagen, ända sedan ditt bref kom, har jag absolut ej kunnat göra annat, än stå framför spegeln och ge mig själf förälskade blickar. Hvilket för resten alls ej imponerade på mig. Det var alltid en skuggbild af dig emellan mig och min sköna spegelbild. Och hvar gång jag gaf din skuggbild ett ömt leende, gjorde min spegelbild helt oförsynt sammaledes, så att det var synd och skam att se det. Jag blef helt svartsjuk och höll på att slå spegeln i stycken. Och jag hade gjort det ifall ej min spegelbild i följd af ditt bref tett sig så bedårande, att jag greps af medlidande.

Jag är vorden totalt demoraliserad, som du ser, i följd af ditt smicker i dag. Och har sagt mig själf alla komplimenter, som jag

UNG-HANS' KÄRLEKSBRUF

egentligen skulle säga dig. Hvadan du nu får bli utan!

Den gången spekulerade du fel, du ovärdiga Evas dotter!

Tredje brefvet.

Om det timliga lifvets krämpor.

Lilla rosenknopp!

Tusen tack för ditt doftande bref! Du är en ängel, och jag höll på att bli det för någon tid sedan. Jag var nämligen svåra krank.

Men, förr än faran var öfverstånden och mitt lif räddadt, ville jag ej låta dig veta att det stod så illa till med mig. Så vet då:

Läkarekonsten var vanmäktig emot min sjukdom, och jag var redan på väg att vandra hädan, då min värdinna, som tillika är en gammal klok gumma, fann på råd. Hon satte mig på hafregrotsdiet, och mina krafter voro redan så uttömda, att jag ej kunde göra motstånd.

Morgon, middag och kväll under två veckors tid har jag alltså inmundigat nämnda afskyvärda

spis, och visserligen har den räddat mitt lif, men också totalt förvandlat min lekamen och mitt blod. Jag är ej mera densamme som förr.

Om vi nu kunde träffa hvarandra så komme väl vår första ömma tète à tète att afspela sig, som följer:

Scen: Bakom trappan i vestibulen till din faders hus.

Dekoration: Diverse ytterkläder, galoscher och andra goda ting, allt doldt af en gardin, bakom hvilken man också kan omfamna och kyssa hvarandra.

Personer:

Du — f. d. Backfisch.

JAG — Poët.

(*Obs.: Ridån går ej upp, — en af mig nyuppfunnen och högst ändamålsenlig teknisk finess af stor verkan i kärlighetskomedier. Kyssar sväfva omkring i luften och uppfångas med fasa af bakom alla möjliga och omöjliga dörrspringor och nyckelhål postande nyfikna s. k. »drakar».*)

JAG (*dystert*).

Magda, känner du igen mig?

Du.

Ja visst!

JAG.

Är du fullt och fast öfvertygad om att det verkligen är jag som står framför dig? Har jag alls inte förändrat mig?

(*Visar min bleka profil.*)

Du.

Nej. Visst inte!

JAG.

Du bedrager dig, Magda. Jag är ej längre densamme, som en eftermiddag i fjol, när asparnas löf skamset rodnande, darrande i höstsolens klara strålar, öfverraskade dig ensam i bersån i din faders trädgård, kysste dig och förlofvade dig med mig. Jag är ej mera den, hvars frieri försänkte din goda familj i djupan sorg och återgaf dina räddhågade beundrare deras sinnens fulla bruk. Jag är ej längre jag. Jag är hafregröt.

(*Du ser frågande upp till mig.*)

JAG.

Vet du hvad det är, Magda: hafregröt?

Du

(*som ännu ej hunnit allt för långt i Kajsa Wargs mysterier*).

Antagligen en rätt mat.

JAG (*dystert*).

Nej klister, Magda, klister! Brrr! Jag har lidit fruktansvärdt!

Du.

Af influensa?

JAG.

Nej, af gröt. Det finnes ej en droppe blod mera i mina ådror, som ej en gång hade varit hafregröt. Och för den skull kan jag ej längre hata och afsky den eländiga rätten, emedan den är vorden kött af mitt kött och blod af mitt blod, och jag ju älskar mig själf oändligt! — Mitt hela nuvarande jag, sådant som det blifvit, i kraft af hafregrötbemängelsen, har alltså, för ej länge sedan, växt på en landbrukares åker, passerat genom en mjölnares kvarn, kokats till gröt af min gamla värdinna och ätits upp af mig

själf. Och jag tackar min skapare för, att mitt dåvarande, dittills köttätande jag, som slök mitt nuvarande hafrebemängda, innan det ännu blef kött, ej var en häst. Förstår du detta allt?

Du.

Dumheter, Hans!

JAG.

Nej logik, Magda, logik! Och logiken är visdomens ultima ratio, den naturliga utvecklingens sine qua non. Utan logiken vore hvarken du eller jag till, — utan logiken —

Du.

Dumheter, Hans!

JAG.

Är logiken dum, så är alltså visdomen dum och dumheten god, och godheten kommer af för mycket gröt — och

Du (*med gråten i halsen*).

Men kärleken då, Hans?

JAG.

Dumheter, Magda! Hvem tror du talar om kärlek och gröt i samma andedrag!

Du (*ser kokett på mig*).

Men, Hans?! Vill du inte ha mig längre?

JAG.

Jo visst. Men det säger jag dig, att om du inte heligt lofvar, att jag, när jag blifvit din äkta make, får ha influensa så mycket jag vill, *utan* gröt, så gifter jag mig inte — med någon annan än dig ändå.

(*Kyss. Slut. Ridån går upp. Åskådarna ha naturligtvis hvarken sett eller hört, buga sig älskvärdt och menlöst leende och förvandla sig från lyssnande och bevakande drakar, till dina kära systrar, bröder och andra närmare anförvanter.*)

Så vidt om gröten! Men mer än denna afskyr jag läkare, och mer än läkare afskyr jag influensa.

Alltså lät jag hämta en af det förstnämnda slaget, när jag låg sjuk af den sistnämndas ödesdigra följder, med kalla omslag om bröstet mot hjärtklappning med mera, hvarom närmare nedan. Jag vill gå tillrätta med mina lidanden enligt rang och ordning och talar alltså först om min läkare.

Nu är det här i landet nästan omöjligt att få tag i en dylik individ söndag afton klockan åtta. Och, som jag alltid har otur, så föll jag offer för min hjärklappning just på en sådan olämplig dags ännu olämpligare klockslag.

Min värdinna rände genom hela Charlottenburg, utan att finna någon hemma, tills hon slutligen lyckades öfvertala en alldeles nybakad och högst obscur eskulaps värdinna (hvilken hade åtskilligt att fordra för hyra etc.) att förråda, på hvilken öllokal han hade sitt stamtillhåll. Min värdinna är ytterst resolut. Och som hon äfvenledes var kontant intresserad i mitt lif, gaf hon sig ej innan hon, trots allt energiskt motstånd, lyckades släpa den voluminöse unge vetenskapsidkaren ifrån glasets rand till min sjukbädd.

Inom kort välldes alltså hans corpus in öfver min tröskel, slog sig ned vid mitt skrifbord gent emot ditt porträtt, blickade likgiltigt, än på mig, än på dig och började förhöra mig.

»Dricker ni mycket öl?»

Förnekades energiskt af mig.

»*Hvad* dricker ni?»

Jag dukade upp svensk punsch, benedik-
tiner, chartreuse och annat godt för honom, tills

det vattnades honom i munnen och han ej längre kunde sitta stilla, utan steg upp, blottade mitt bröst och lyssnade på mitt hjärta genom en lång svart lur.

»Ja — det klappar!» sade han betänksamt efter en stund. (Det hade jag för resten kunnat tala om för honom!) »Men ett hjärtlidande har ni ej!»

Jag hade ej hjärta att tala om för honom, att jag hade ett sjutton år gammalt hjärtlidande, alltsedan den dagen jag såg dig för första gången, utan teg stilla och lät honom undersöka mina vidare kvalifikationer.

»Men herrns mage!» sade han slutligen, skakade ogillande på hufvudet och såg ut som om han hade upptäckt någonting högst märkvärdigt.

»Ja, den magen,» tänkte jag, »den har jag lidit af i trettio år. För att få veta *det*, behöfde jag sannerligen ej din hjälp!»

»Den magen!» murrade han ännu en gång, slog sig ned vid skrifbordet igen och skref upp en mängd gifter att ytterligare fördärfva den med, frågade om jag rökte, — om priset på mina cigarrer, — förbjöd tobak till hvarje pris,

gjorde några ytterst närgångna frågor om mina öfriga lefnadsvanor, och sade, på grund af den ifver med hvilken jag bedyrade min oskuld, ändtligen något högst förnuftigt:

»Gift sig,» sade han. »Gift sig! Det är det bästa herrn kan ta' sig till!» Han visste inte hur rätt han hade. Och jag lät honom heller inte få veta det. Endast sade honom, att jag också trodde giftas vara bra för mitt hjärtlidande, hvilket jag väl finge dra's med så länge jag lefde, då det enligt hvad jag trodde vore obotligt. (Tror inte du detsamma?) Och att min innerligaste önskan vore den, att både lidandet och lifvet med det lidandet, skulle bli långt. Ty frisknade jag till från det, så kunde jag inte lefva längre utan måste dö. Och det är inte logiskt att dö, när ens hjärta är så beskaffadt som mitt. —

Han tog sig för pannan, skakade sitt visa hufvud, fick betalt och gick. Jag återsåg honom aldrig.

Men hans medicin tog jag in någon tid. Och i följd af dennas och influensans förenade ansträngningar, gestaltade sig inom kort min in- och utvärtes skröplighet högst betänkligt. Mitt falska öga var rödsprängdt och inflammeradt,

mitt ärliga, som modigt hade utsatt sig för drag hade skaffat sig skydd af en så kallad vagel; — åt min för detta näsa hade snufvan gifvit en potatis' gestalt och en färg, som jag ej vågar nämna, — min odödliga själ hade jag hostat upp, — i stället för hjärtat arbetade något liknande en stångjärnssmedja i bröstet, — tankarna i mitt hufvud voro alla invalider, hvadan min dittills fantasifulla hjärna arbetade med samma effekt, som en väfstol utan väf; och magen var förvandlad till kungligt hofapotek fylld med kinin, rabarber, valeriana, bromsalter och andra onämnbare gifter.

Att min ena axel skjutit i höjden var *ditt* fel, eftersom du ej lutat dig mot den på så länge, och att mina läppar voro något svullna af förlegade kyssar, har du också skulden till.

Mina öfriga lidanden, doktorn inberäknad, är jag, som sagdt, längst befriad ifrån sedan min värdinna energiskt inskred med hafregröt. Och är jag nu frisk, men ännu något svag, — blek och skön, rör inga starka drycker, vet ej längre hur en cigarr smakar och duger väl snart till hjälte i en Gartenlauberoman. Låter dock ej använda mig därtill af någon tysk blåstrumpa,

och tänker heller ej missbruka mig själf. Hvadan jag i allo förblir din evigt trogna

Hans.

P. S. (Här anbringas kyssar, omfamningar, fåglasången, blomsterdoften, månskenet och änglaharmonierna ad libitum och i oändlighet, med god effekt.

För öfrigt göres den förälskade uppmärksam på, att under alla omständigheter behandla sina kroppsliga krämpor humoristiskt i kärleksbref, så vida han befinner sig i ett annat land än sin tillbedda. Finnes däremot ringaste utsikt till, att hon utan allt för stora vidlyftigheter kan komma, — jag menar ila, till hans plågoläger, så ställe han ändamålsenligast sin saliga hädanfärd i snar utsikt.

Öfver förmånerna af det ena eller det andra behöfver jag väl ej närmare utbreda mig.

Läkarkonstens utöfvare är dock ej rådligt öfver höfvan ironisera, så framt ej den förälskade, i likhet med Hans, har många goda vänner inom det ståndet. I sistnämnda fall tillråder jag det dock bestämdt.

UNG-HANS' KÄRLEKSBRUF

Ty de unga fruar och fästmör ha bekantligen en öfvervinnelig antipati emot sina fästmäns och mäns intimare vänner från ungharlstiden. Och hoppas jag de af mina medicinska vänner, hvilka läst ofvanstående, måtte förstå och uppskatta min vän Hans' krigslist, vara öfvertygade om oföränderligheten af mina känslor för dem, och ej hämnas allt för grymt, ifall sjukdom och olycka skulle bringa mig i deras händer.

Om insöfvande af det täcka könets naturliga motvilja mot sina trolofvades vänskapsförbindelser vidare i ett af de följande brefven. (Ämnet tål vid en utförlig behandling.)

A. P.

Fjärde brevet.

Om svartsjukans grufliga kval.

Tillbedda!

Dina senaste bref innehöllo för mycket om balherrar, det är ej bra för min sömn. Det vållar mig underliga drömmar.

Förra natten till exempel drömde jag om femtio balettråttor — alla blonda och förtjusande söta, de logo så bedårande, kastade förföriska slängkyssar åt mig och gjorde piruetter — å — charmant! Och hvarenda balettråtta hade en liten hvit kattunge, med rödt sidenband om halsen, den smekte och kysste de, förstås, med glödande sidoblickar på mig, syndare, som låg där i min säng och vred mig under det tryckande medvetandet att det allt var en dröm blott. Men ändå vaknade jag ej, och det var för väl

det, ty allt mer glödande blefvo blickarna ur de femtio flickögonparen, — allt våldsammare piruetterna, allt innerligare kyssarna, som kattorna — men ej jag fick, och de sjöngo i korus: (flickorna — ej kattorna):

»Ich habe nur ein' Katz'
— ich möcht' so gern ein' Schatz
das ist viel besser wie — ein' — Katz!»

precis som de fem Barrisons i tiden. Tycker du det är skick och fason det att narra sin egen älskade att drömma sådana drömmar!? Försök bara en gång till att sända mig balprogram fullskrifvet med bevis på din — jag vill precis inte kalla det — otrohet, — men jag menar öfver hufvud taget: skrif en gång till om dina balherrar, och, du skall få se, jag skall drömma om minst femhundra balettråttor — *utan* kattor att ge sina kyssar åt. Och då kan du tänka dig hvem som får dem!

Jag önskar du kunde se mig nu, när jag ligger på mina knän och skrifver till dig, så att tårarna regna ur ögonen på mig, och kvalfulla suckar bäfvande bana sig väg fram ur mitt innersta! Jag är rasande — rent af ursinnig! Att tänka sig, att förste bästa glop, som

du träffar samman med på bal, skall få lof att lägga sin arm om din midja, sväfva bort med dig i hvirflande vals, och, under förevändning, att »bara vilja motverka centrifugalkraften», trycka dig tätt intill sig, få hjärtklappning, bli yr i hufvudet, — ja, du vet nog af hvad, bara du ser dig i spegeln, — förlora besinningen, hviska till dig att du är bedårande fager, — ge dig ömma blickar, — sucka smäktande, och kanske till och med våga framstamma ett blygt: »ack, fröken, om ni bara visste —», allt med handen tryckt mot sitt hjärtlösa bröst, som kanske till på köpet är uppstoppadt med en späckad plånbok! —

Så, — nu orkade inte mina knän bära mig och min smärta längre! Jag föll pladask på magen, och de onda tankarna tynga, jag förmår ej resa mig från mitt fall, utan får skrifva vidare med näsan! Men det är ej bläck, utan tårar som jag skrifer med. Ty jag gråter och gråter svart; svartsjukan som rasar i mina inälfvor har förvandlat mitt blod till galla och mina tårar till bläck.

Jag vill se mina rivalers hjärteblod rinna! Alla de högadliga namn, hvilka ditt balprogram var fylldt med, komma att bli uppslag till lika många grafskrifter. Ingen skonar jag. Han må

vara grefve, baron, eller simpel adelsman, så skall han dock döden dö. — Det vill säga, han skulle det — om inte hela Östersjön låge emellan honom och mig och frestade mig till själfmordsförsök under öfverresan! Ty mina kval äro outhärdliga.

Aldrig får du gå på bal mera, utan mig. Det är ej blott min rätt utan äfven min plikt att vara närvarande och se efter att dina kavaljerer inte trycka dig för mycket. Å, du må tro, jag kommer att ha ögonen med mig — fastän jag är så långt ifrån dig!

Osynlig kommer jag att stå där i ett hörn af balsalen och se på dig, huru vacker du är och huru behagfullt du dansar, tills du känner af min närvaro och börjar darra och se dig om efter mig. Då smyger jag fram till dig, hviskar — »jag älskar dig», — ger dig en kyss — där — du vet — bakom örat, så att du glömmes af både dansen och din kavaljer, stannar, suckar, — rodnar — och springer ifrån honom. Icke sant — det gör du?

Eller skulle du verkligen kunna inbilla dig, att han är jag i ett sådant ögonblick, och drifva glömskan så långt som att smyga till honom en kyss — i den tron att det vore mig du kysste? Akta dig för det, Magda! Dina kyssar döda

alla utom mig; ty jag är blodtörstig som en Othello, har en lång skarp dolk och skonar ingen! En sådan ung glop som dansar med en annans fästmö förtjänar för resten intet förbarmande. — Du behöfver bara, när du dansar med honom, tänka så långtansfullt på mig, att du börjar småle — och tvärt kommer han att anse ditt småleende vara en rättvis gärd af beundran för hans oemotståndlighet, och börja göra dig sin cour helt oförsynt.

Tänk på mig så mycket du vill, Magda, det är ej blott rätt — det är till och med plikt, när du dansar med en annan. Men tänk ej så lifligt att du börjar småle! Ty gör du det, så var viss om att jag, alltjämt i osynlig måtto, smyger mig fram och trampar dig på foten. På det du må bli förargad på honom och ge honom skulden! Och så är det förbi med hans tur! Ty endast mig älskar du så mycket, att du småler, om jag trampar dig på foten aldrig så tungt midt i dansen! Det vet jag förvisst!

Icke sant? Så är det? — — Älskar du mig inte allt ännu? —

(Skall ej vara fråga, endast svar på din impertinenta fråga i balbrefvet, om jag älskar dig. På den frågan svarar jag inte. Jag tror

visserligen att jag har dig kär, men säkert vet jag endast, att jag skulle äta upp dig, om du vore här. Och om det är kärlek vet jag ej.) — Älskar du mig alltså, Magda? — Du svarar inte! — Du gråter!?

Gråt inte. Det har du ingen rätt till. Dina tårar äro mina största dyrbarheter och dem får du inte förslösa i onödan. Du kan behöfva dem bättre, när du vill gråta dig till en ny hatt, någon gång i framtiden. Se så — kom och låt mig kyssa bort dina tårar och anförtro dig att det här grymma brevet inte var så illa ment! Jag är inte så blodtörstig, som jag gör mig! Inte en af dina högadliga beundrare kommer jag att mörda, du får behålla dem, hvar enda en. Jag vet att du inte vill ha dem, och — förresten så är jag inte någon adelshatare. Tvärtom. Jag har gjort vida angenämare och värdefullare bekantskaper bland ättlingarna af den gamla bördsadeln, än bland de unga genisnobbar och bohêmer, hvilka själfva tilldelat sig det stolta predikatet »själsaristokrater». Adel är alltid själsadel i mina ögon. Men lika litet som ärfdrang och klingande namn tillförsäkra en det adelsbrevet, — likaså litet gör ett hänsynslöst uppträdande det. Unga slynglar, hvilka äro så

förvånade öfver att ha fått en smula förstånd, att de ej tro någon annan om att ha det, utan att kläda sig smutsigt, iakttaga en viss vårdslöshet och affekterad rättframhet — tackar för sådan adel! Då var den gamla angenämare, än dessa ungdomar, hvilka ej kunna vara det och därför predika sin oförskämdhets berättigande!

Blef du lugnad nu. Bäfvar du ännu för min hämndtörst emot innehafvarna af de högdliga namnen på ditt balprogram? — Är du ännu bedröfvad öfver min svartsjuka? —

Kära barn — det var ej så illa ment! Gå du på bal så mycket du vill, roa dig, var lifvad och glad och njut din tillvaro. Jag är visserligen svartsjuk på en hvar, som får vara samman med dig, — men det är ej misstroende till dig. Kunde din kärlek till mig taga skada af ett par balintryck, så vore den ej en suck värd. Gläd dig alltså öfver mina suckar. Och nu tala vi om något annat — om vädret till exempel.

Här blåser i dag en fruktansvärd vind, som kan göra en alldeles galen. Luften är full af osynliga gatpojkar, som tumla sig och hålla väsen och slå hatten af hufvudet på hederligt folk. Tänk om den vinden också blåser hos dig! Och du går på Esplanadgatan, och efter dig

hela ditt balprogram, och mera till! Har du sytt in blyhagel i klädningsfällarna, Magda? Gå inte på gatan annars när det blåser för mycket! Vinden är en fruktansvärd slyngel! Han ta'r sig allt för stora friheter med unga damer! Jag är svartsjuk på honom! Undra se'n på att jag alltid får hufvudvärk när det blåser!

— Aj — det gick inte med väderleken heller! Jag uppger alla vidare trösteförsök då. Det lönar sig ju inte. Ditt bref om balherrarna har nu en gång släppt lös alla svartsjukans demoner öfver mig, och jag är ohjälpligt i deras våld.

Försök på om du kan få mig god igen! Eller låt lika gärna bli det. Gif mig hellre en kyss genast; det blir i alla fall slutet på visan. Och det enda sorgliga med det slutet är, att det också har ett slut!

Och nu nog för i dag! Min tårekälla är utsinad, och jag har utandats min sista suck. Farväl. Vi återse hvarandra i en annan värld — det vill säga i nästa bref.

Din

Othello.

P. S. Har du läst Shakespeares Othello? Gör det annars. Men, när du kommit öfver den första uppskakningen och aflevererat din skyldiga gärd af beundran för autorns dramatiska mästerskap, så förbise ej, att han i grund och botten velat göra sig lustig öfver mänskligheten i det stycket. Ty han var en lika stor skalk som människokännare. Han visste mycket väl, att i världens ögon *alltid* en svartsjuk äkta man är ett odjur, så svart invändigt som en mohr utvändigt, — ett vilddjur, i hvars bröst två själar bo, — nämligen hans egen och den bofaktige Jagos, som så väl förstår tyda hustruns minsta handling som en akt af otrohet. Och därför att Othello är så svart — därför framstår Desdemona så oskuldsfullt ren — vore hon än aldrig så skyldig.

Jag har sett mer än en Desdemona i verkligheten, som förstått spela den rolen så väl, och duperat sin Othello med glans, och fått rätt af världen, fast alla människor hviskade om hennes små snedsprång.

Öfver hufvud taget, glöm ej, att såväl Desdemona som Othello äro roller, som skola spelas. Och, att ofta just de lättfärdigaste aktriserna spela Desdemona bäst och oskuldsfullast. Det är all-

tid litet konstigt beställt med oskulden — i konsten!

P. S. Just nu upptäckte jag i ditt bref, utom de många balherrarna, beskrifningen på en liten söt knähund som du säger dig ha haft, innan jag blef bekant med dig. Äfvensom att han sprang sin väg och aldrig kom igen.

Det var en klok liten hund! Han tänkte på sin carrière, insåg, att hos dig skulle han aldrig kunna komma sig upp och bli bortskämd med tiden. »Den flickan blir aldrig en gammal mamsell,» tänkte han nog, »hon kan undvara mig.» Och sprang till en annan marknad. Jag hoppas du ingen ny anskaffar utan låter mig förbli din knähund i allan evighet! Wow wow! Je t'aime wowowowow! —

P. S. Berätta mera om balen och de unga herrarna. Fanns där verkligen någon, som du anser att man kunde börja flamma för, eller kanske riktigt djupt förälska sig i — om man ej redan hade lofvat bort sig? Tala om det för mig — du har en sådan säker smak i dylika ting, — det har du bevisat när du tog mig.

Och damerna? Dem intresserar jag mig mycket för, — speciellt en liten blond backfisch, som jag är fruktansvärdt förlofvad med och också förälskad i, men för resten inte bryr mig det ringaste om.

Talar man redan om den stora sorg hon vållat sina föräldrar? Hviska ej familjens gamla kärleksförståndiga tanter sorgset, och skaka beklagande sina visa tantehuvuden, så kanonlockarna dingla i korrekt harmoni?

»Kan du tänka dig, att lilla Magda gått och förlofvat sig!»

»Men, kära du, hvad säger du? Hon som är bara barnet än?!»

»Ja. Och med en sådan där litterär landstrykare till, som ingenting äger!»

»Herre Gud! Det är ju rena rama galenskapen!»

»Ja visst! Och vore jag hennes mamma, så —! Men det är ju för ynkligt.»

»Älskar hon honom då?»

»Prat, älskar?! En slyna förälskar sig ej. En slyna förgapar sig bara, i första bästa mustasch, som faller henne på läppen!» Och så vidare.

Hälsa de gamla skvallerbyttorna! Om du tror det hjälper, så skall jag gärna täppa till

UNG-HANS' KÄRLEKSBREF

munnen på dem, med en kyss per nucka! Du
vet att jag vågar allt, — till och med lifvet,
för dig.

D. S.

Femte brefvet.

Kärleken i nord.

Fastän vi ha den vackraste höst, så gjorde sig vådrets herre till i natt, och lät den första snön komma med blix och dunder. Det var ett buller och ett bång, så att fönsterrutorna skallrade och huset skälfde i sina grundvalar. Men när dagen randades och solen rann upp, så var snön sin kos, och allt grått som förut. — Snö med åska och blix, det har naturligtvis en viss betydelse för älskande par, tror du inte det?

Jag var åtminstone fullt och fast öfvertygad därom, ty jag kunde inte sofva längre, utan steg upp, klädde mig och gick där och väntade på att klockan skulle bli half åtta och brefbäraren komma med ditt bref. Men han kom inte utan jag fick gå där och knorra öfver kärleken i nord.

Den är som vädret, den har så svårt att komma sig för! Lysande ansatser och inga resultat.

För resten, att solen rann upp, var endast bildligt sagdt. Hon går hvarken upp eller ned öfver denna olycksstad! Den eländiga ljusklumpen har gripits af kälkborgerliga lustar, gömmer på sina rikedomar, utvecklar ingen glans alls, och ger ut sitt guld i idel småslantar! Lifvets och ljusets källa handlar som en ockrare emot mig, som tillber henne så passionerad, att jag anser hvar dag, som hon ej skiner på mig, vara förlorad. Sötaste Magda, låna henne ditt ansikte för ett ögonblick, så att hon ser litet ömmare på mig. Låt din kärleks sol skina öfver mig, Jag fryser här i ensamheten! —

Det hjälpte att ta' till bönboken — ditt bref kom med detsamma! Hurrah!

Och i brevet var en frisk ros och ett stort stycke af din underbara själ! — Jag tröttnar aldrig att kyssa den rosen. Dess lena blad smaka som dina läppar, och dess doft gör mig rusig, som ett efter honung hungrigt bi.

Så är det också. Du är min ros och jag ditt bi, och aldrig blir jag led på att suga honungen ur ditt allra innersta väsen, — och du får lof att alltid ha en hel rikedom af honungssöta

känslor och tankar redo, när jag kommer, surrande af längtan, störtar mig hufvudstupa in emellan dina blomblad och kommer ut igen, förvandlad till fjäril, och så bedöfvad af din doft, att jag får lof att hålla mig fast vid din stängel, ej kan lyfta vingarna till flykt, endast sitta där och flaxa och fånga solsken med deras brokiga metallfärger, och göra det rätt aptitligt, så det skall smaka dig som fyrverkeri när du dricker det. Till tack för att du gjorde honung af det åt mig.

Käraste, låt oss alltid vara barn, alltid lefva vårt lif som en barnlek, långt bortom all bitter hopplöshet! Vi finna nog en solig vrå, där ingen stör våra lekar, och där vi i fred kunna få upplefva de underbaraste sagor och gestalta vår tillvaro till en enda oafbruten barnadröm!

Det är ändå förunderligt med den kärleken! Jag kan inte fatta, att det fanns en tid då jag ej kände dig! Hvad hade det blifvit af mig om jag ej hade funnit dig?! Tänk att ens hela lif skall vara så beroende af den tillfälligheten om man träffar hvarandra eller ej.

När började du egentligen känna af att du var kär i mig? Och hur kändes det?

Jag förgapade mig i dig tvärt, första gången

jag såg dig. Och står ännu med munnen vidöppen af förvåning öfver, att det verkligen är du.

Jag hade aldrig sett dig förr än första gången jag var hos er. Och lade inte vidare märke till dig förr än vid middagsbordet, då du satt midt emot mig. Och inte heller då genast.

Men så skickade din mor ut dig efter något, och när du då steg upp, så såg du hastigt öfver till mig, och *då såg jag ditt leende*, och sedan såg jag ingenting mer den dagen!

Jag var betagen, — bokstafligen bländad, ditt leende såg jag öfverallt hvart jag än blickade, och du själf var endast en obestämd kontur omkring, — ett slags öfverflödigt tillbehör till det (ursäkta mig uttrycket!) Och jag såg intet, hörde intet, talade endast ord, ty mina tankar arbetade endast med det leendet. Och så småningom blef hela Magda lefvande omkring det, och sedan dess är jag i ditt våld och har ej kunnat tänka en tanke, som ej skulle gå till dig. — Kände du ej af det i samma nu, att du plötsligt hade en annan människas väl och ve i din hand? Skrif om allt till mig. Vi fick ju vara så få dagar tillsamman.

Men det var en härlig tid! Fast du må tro att det kändes litet ängsligt när jag gick

till ditt hem för att tala om för dig hvad du redan visste. Ej för att jag skulle varit osäker om ditt svar, det visste jag för länge sedan att jag var jag och du var du, och att vi skulle samman komma. Men jag var ej säker på att få tala ostördt med dig, och jag fick lof att ha visshet, innan jag reste utomlands! — Så ringde jag på och pigan öppnade och sade: »Det är ingen hemma, bara fröken Magda!»

»Bara!» Hon räknade dig visst till barnen, men det gjorde inte jag, som du vet, utan steg på. — Jag glömmer aldrig af hur jag sedan fann dig och din lilla syster utsträckta, som ett par lata kattungar, på sofforna i lusthuset! Och heller inte hur din syster tvärt anade hur det var fatt, och alltid kom för fort igen, när jag skickade bort henne, än efter det ena, än efter det andra.

Men ännu i denna stund vet jag inte hur det sedan gick till. Endast hur du, utan att betänka dig det ringaste, gled öfver till mig, och smög dig till mitt bröst och blef kvar där. Och där blir du nu för all tid, Magda; aldrig ger jag dig fri, om du så både mig själf därom, aldrig så vackert.

Fast nog vet jag hvem som blefve glad om

jag det gjorde! För det är med kärleken i nord, som med vädret här i landet, den har så svårt att komma sig för, — det vill inte blifva någonting af! Hvarken det ena eller det andra, hvarken giftermål eller skilsmässa, bara dimma och grå väder, bara ändlösa förlofningar, med onödiga ceremonier och allehanda om och men! Det fick jag äntligen lära mig inse när jag gick upp till din pappa och öfverraskade honom med den stora nyheten.

Han var visst hygglig, han är naturligtvis en hedersman, och jag tror säkert att vi komma att bli goda vänner med tiden!

Men, — han hade så fruktansvärdt rätt i hvad han sade, och det kan jag inte fördrå.

Min fattigdom var det värsta. Och där näst din ungdom förstås! — Ett sådant äktenskap, det kunde naturligtvis aldrig komma att gå, och för resten vore det orätt att binda dig när du ännu var så ung!

»Gud vare lof för att hon är det!» tänkte jag. För, ser du, den kvinna som skall dela mitt lif, får ingen annan förvrida hufvudet på! Det vill jag göra själf. Och därför var jag lika glad öfver din ungdom, som bedröfvad öfver min fattigdom. Men jag sade det ej. Öfver

hufvud taget *sade* jag ingenting annat än dumheter som du väl kan förstå. Ty när man skall öfvertyga andra, än den älskade själf, om sin kärlek och dess berättigande, så är det alltid skralt med logiken. I kärlek *har* man ju inga andra rättigheter än de man ta'r sig! — Alltså, han fick allt mer och mer rätt, och det gjorde honom själf ondt, för han är en sådan hjärtans människa! Och jag var helt vek om hjärtat för jag visste att du satt i rummet bredvid och väntade och grät. Och så kommo tårarna i ögonen på mig och det smittade honom med, — kort och godt, vi satte hela huset under vatten!

Men gå min väg skulle jag ändå, sa han, — och aldrig mera komma tillbaka, ej heller få se dig och säga dig adjö innan jag gick. Jag fick det ej heller. Men själf tog han mig i famn innan jag gick och mumlade: »Ni kan komma igen en gång till och säga adjö!»

Den hedersmannen!

Och när jag nästa gång kom, körde han ut mig mycket mildare och äfven då med löfte, att få komma igen en gång till och säga adjö. Och resten vet du; för resten af hans motstånd var det ju du som bröt. Hur du bar dig åt har

du aldrig velat tala om för mig. Lika litet som han vill säga mig, när vi skola få lof att gifta oss. Utan jag får gå här och känna mig till mods som en tjuf, hvilken brutit sig in hos en rik magnat, stulit hans största dyrbarhet och inte vet, om han skall bli hängd eller släppt. Och om jag inte blir en krämare med en godt gående handelsbod, eller ämbetsman med stor lön, så få vi väl aldrig i evighet hålla bröllop, så vida det skall gå som han vill.

Men det skall det inte. Innan han vet ordet af, så är jag hemma hos er igen och offentliggör förlofningen. Och får inte det gå för sig i godo, så skall han få se, att jag låter brodera förlofningsannonsen i guld på baksidan af min paletot, och går så gata upp och gata ned med den ett par dagar. Och sen vill jag se den i synen, som vågar komma och påstå att vi inte också skall gifta oss snart.

Det kommer vi att göra inom år och dag. På den saken är jag så säker, att jag redan håller på att skriva på mitt tal vid bröllopsmiddagen. Vill du höra det?

Inbilla dig då för ett ögonblick att du är din egen pappa och har ställt till offentlig rättegång, det vill säga bröllopsmiddag, med en jury

af gäster, inför hvilka han anklagat mig för min svåra synd, att stjäla ung Magdas hjärta och kyssa barndomen från hennes läppar, utan att först fråga myndigheterna om lof. När så anklagelsen blifvit formulerad och domen, lydande på lifstids straffarbete som din äkta man, fallit och bekräftats med ett hurra, och vår skål i champagne, så stiger jag upp, äskar ljud och börjar försvarstalet.

Hur det kommer att låta vet jag ej, då jag ännu aldrig hört mig själf hålla tal.

Men det kommer väl att bli ungefär så här:

»Mina damer och herrar!

— Samvetet slog mig vid åhörandet af den vänliga dom som nyss afkunnades. Och att så där bli försatt i anklagelsetillstånd af sitt eget samvete — ja — då kan icke en gång den skickligaste sakkörare i världen rentvå en arm syndare. Jag uppger alltså försvaret, och bekänner hellre ångerfullt, att jag är en stor röfvare, som brutit mig in i denna paradisiska lustgård» (blick på damerna) — »för att rövva åt mig den skönaste blomman» — (en blick på dig) — »och bära mitt rof med mig bort, men också, att jag ämnar behålla det. — Men det var inte mitt fel. Utan att ana det ringaste ondt kom jag en vacker

dag hit till staden och fann på en gång Magda, som jag sökt så många och långa år. Hon satt där helt lugnt och stilla och väntade, som vore det alldeles i sin ordning, att jag sökt henne så länge och fann henne nu först, — men också att jag genast bemäktigade mig henne. Och då frågade jag henne, om det inte var på det viset, och då svarade hon 'ja', — och med det ordet öppnade sig åter lifvet för mig — jag kunde åter hoppas — och behöfde inte längre vara ensam.» —

Nej, det duger inte, Magda, det talet kan jag inte hålla, jag kommer att bli rörd och få tårar i ögonen och det hör inte till ceremoniellet. För resten angår det inte någon människa, allt det där, och jag tänker inte hålla något tal alls. Att hålla tal är det dummaste som finnes, och att göra det på en bröllopsmiddag, det långtrådigaste af alla de långtrådiga påhitt, som uppfunnits för att hindra två människobarn att bli ett.

Vet du hvad ett sådant skåltal dessutom är, Magda? — Jo, förnedrande är det! Det är en uppfinning af Belzebub för att göra människan till maskin och automat, döda hennes ädlare instinkter, reglera hennes poetiska funktioner enligt mekaniska principer, och organisera dem så,

att hon reagerar endast på yttre intryck af gröfsta materiella slag!

Tag en sådan, i sällskapslivets skärseld härdad, manlig poesiautomat, lägg en bonbon i öppningen, slut så denna med en kyss, håll ena ros under hans nos, och han kommer ögonblickligen att falla i konvulsioner, få älskogsvända och gifva ifrån sig en dikt om våren och kärleken, och guds oändliga godhet och annat parfumeradt slisk!

Eller sätt en dålig cigarr i munnen på honom och håll en tom portemonä framför hans blickar och tvärt komma de senare att bli sorgsna och de förra att spotta ut cigarren och en klagovisa desslikes, om ungarlsländighet och gamla jungfrurs ack och vel!

Men placera honom vid ett festligt smyckadt middagsbord, döfva honom under några timmars tid med prat och glam och glasens klang och tallrikars skramlande, fyll honom med allehanda smaklig spis och ädel drufvosaft, knyck honom i rocken, och säg: »Du skall hålla tal, min vän.» Och tvärt står han upp med ett ryck, gör en knyck på nacken, vänder hufvudet till vänster, och till höger och till vänster, — höjer ögonlocken, sänker underkäken, slår igen dem

och öppnar dem igen, — ger osynliga kort med högra handen och släpper ut en lång, lång ton ur sin hals, hvilken ton käkarna allt emellanåt afbita till ord, och rada upp ungefär så här: — »Ett tal skall jag hålla?! Godt. Jag är visst ingen talare, men försöka kan man. Alltså. Hm! Ser ni mina damer och herrar, det regnade i går, och — mina damer och herrar, det regnar äfven i dag, — och det kommer kanske att regna — mina damer och herrar, i morgon också. Då nu vädret är så skönt och vått, så ber jag er alla fatta edra glas och tömma dem i botten för min vän (namnet på festföremålet). Öfverallt där svenska hjärtan klappa, och de höga furor susa, vid hvars rot vårt bo är fästadt, högt klinga skall vår innerliga, vår uppriktiga önskan att han aldrig måtte komma att sakna paraply. — Han lefve — jag menar hans paraply — och han själf också! — Hurra — hurra — hurr — urr — urr — urrr» och så har urverket löpt ut och han sjunker ned på sin stol och gapar och skall fyllas med mat och dryck igen.

Är det inte förnedrande kanske?!

Jo visst. Och därför skall vi inga tal ha på vårt bröllop. Utan, när ingen märker det så smyga vi ut, ta af oss bröllopskläderna, du

gråter förstås en liten vers i din mammas armar, och så säga vi farväl åt förlofningslifvet och börja vårt nya lif med tårar. Och naturligtvis ta'r *det* också ett slut med tårar, allt för de dumma gråvädersceremonierna och de dimmiga faxerna och dumma om och men, som äro så karakteristiska för kärleken i nord.

För allt hvad en förälskad vill, och allt hvad han önskar, finnes det ett *men*, och en ovederlägglig invändning.

Jag ville säga dig i detta bref hur innerligt jag älskar dig — *men*: det gagnar ej att försöka. Kärleken *har* inga ord, ord kunna ej älska — hvad skulle jag väl alltså kunna *säga* dig om min kärlek? Gifva dig den vill jag. Liebe ohne Worte, kärlek utan omskrifningar, det är den enda sanna! Ty kärleken är en handling, en lifgifvande gärning. Och jag dör om jag länge måste inskränka mig till att gifva dig den endast i ord! —

Jag ville sända dig en ros i detta bref — *men*, det blommar inga rosor i min trädgård. Min trädgård ligger långt inne i min fantasi, och den har för litet sol ännu och är ej rensad från de bittra tankarnas ogräs.

Här finns visst en annan trädgård, en riktig

gammal slottspark, som jag spatserar i alla dagar. Men rosorna blomma ej längre där heller. Den är vild och vanvårdad, träden äro jättestora och lummiga, buskarna yfviga och snåriga, karpdammen full af vattenväxter och vildänder; ingen bor i det gamla slottet, men i ett hörn af parken ligger en gammal kejsare med sin fru begrafven. Och öfverallt finnes det gömställen, där man kan smyga sig in och vara lycklig.

Jag gick dit i dag med ditt bref. Ingen störde mig. Jag fick sitta ensam med det, och det var mig, som sutte du bredvid mig och hviskade till mig allt hvad som stod i brefvet och mera till — och så frågade jag dig om något — och du blef röd och såg bort utan att svara — och jag frågade en gång till — och du rodnade ännu mer, och då kunde jag inte behärska mig längre, jag fick lof att åtminstone kyssa rodnaden af dig, jag sträckte ut armarna efter dig — och då var du inte där.

Hvarför var du inte där?!

Vi älska ju hvarandra, vi höra ju tillsammans och kunna inte lefva åtskilda. Hvarför dela vi då ej lifvet med hvarandra redan nu, och försköna det för hvarandra? Hvarför kunna

vi inte vara fattiga tillsammans, när vi ha en rikedom af kärlek inom oss?! Får det då inte finnas lyckliga människor här i världen?

Soffan som jag satt på står helt nära stranden af en bred bäck. I mjuka böjningar slingrar den fram mellan gräsmattorna, bort genom parken till en gammal rococopaviljong, som står där långt borta, är krönt af en kungakrona och har luckor för alla fönstren. Där kan inte bäcken komma vidare, ty bredvid paviljongen är en damm, hvars luckor äro stängda och sluta så tätt.

Den bäcken är mitt lif. Och den krönta, idylliskt belägna paviljongen, tills vidare mitt mål. Ty i den sitter du och väntar att jag skall befria dig, och drömmer, att bäcken äntligen skall bli en brusande ström, bryta sig väg dit in, taga dig och bära dig på sina vågor långt ut i vida världen. Ack, det är ju också min dröm! Och mina vågor äro mäktiga nog att bära dig. Men mina vågor sofva, de kunna ej brusa, bundna i längtan som de nu äro. Vak upp, Magda, stig i båten som ligger redo där vid paviljongens trappa, — ett tag af din lilla hand i dammluckan endast, och vi äro fria! Förstår du inte hur evigt otillfredsställd längtan döfvar allt lif och gör den starkaste lam. Stilla

min längtan. Hjälp mig, för din skull, för min skull, — jag menar: för guds skull, hjälp mig! Innan du är min, så är jag ej man. Ser du ej hur mina vågor dö bort vid dina fötter, i väntan på att du äntligen skall vakna, stiga upp på ditt tempels högsta tinnar och störta dig hufvudstupa i dem, utan fruktan för att drunkna. Du har ingenting att frukta — utom rädslan, den är det enda farliga. Att våga eller icke våga lifvet det är frågan. Lifvet är aldrig utan fara. Det största välstånd kan gå förloradt, den största fara kan öfvervinnas. Vinnas, förloras och återvinnas kan allt, blott ej tiden och den ungdom som man låter förgå i lättsinnig väntan. Vill du dela lifvets goda med mig, så skall du dela dess faror också. Det ena med det andra. Annars — sof vidare i din paviljong och ha det lugnt och bekvämt och låt bäcken sina ut medan du sofver. Men beklaga dig ej sedan, om den ej har vatten nog för din båt — när du äntligen beslutat dig för, att ge dig ut i lifvet.

Öfver bäcken är en bro och under den är vattnet klart och djupt. Dit gick jag helt tröstlös öfver att vara ensam, lutade mig öfver bro-räcket och blängde ilsket dit ned. Men där nere blängde det ännu ilsknare tillbaka.

Det var mitt eget missnöjda ansikte, omramadt af »solroshatten» som jag såg där, — och himmelen och träden voro alla där också, — en hel urskog af gamla träd emellan hvilkas stammar jag tittade in för att finna vägen till min förtrollade prinsessa. Men jag fann den inte, och kände mig olycklig tills jag kom på den tanken, att vattenytan där nere var dina ögon. Ty dina ögon kunna återspegla min bild, i dina ögon är min urskog i hvilken jag kan gå vilse, — i dem återspeglar sig min himmel, — ty de äro lugna, klara och outgrundligt djupa som en skogssjö i skymundan, — och jag kan sjunka — evigt sjunka ned i deras djup utan att någonsin nå till botten.

Vi få lof att gifta oss snart, du, jag kan inte vänta längre. Det får inte finnas några hinder. Och om den gamle kejsaren skulle få lof att stå upp ur sin graf och föra dig till altaret, för att vi skall få hålla bröllop, så skall han göra det. Det går för resten inte af för hackor när du skall stå brud, utan får allt lof att vara minst en kejsare till brudförare åt dig.

Skall jag gå och knacka på dörren till hans graf, en natt, när spöktimmen slår, och fråga om han vill vara så god och stiga upp och göra

UNG-HANS' KÄRLEKSBBREF

oss den äran? Han kommer så visst inte att säga några »men» — det ordet existerar inte för en kejsare, allra minst för en död. Förr komme han att stiga upp, breda ut sin svepduk som en annan Mefistomantel och sväfva bort genom luften med mig till mina drömmars helgedom, där du ligger och är gudomlig, och sväfva tillbaka med mig igen vid första hanegället!

»Men, Hans!» tycker jag mig höra dig säga helt förebrående. Och så gick inte *det* heller utan om och men!

Ack, den kärleken i nord!

Du får nöja dig med en skrifven kyss i dag då från

Din stackars

Hans.

Sjette brefvet.

Dumheten, som man ej skall begå.

Vakna, Magda!

Stig upp! Hör du inte! Din herre och gemål, den store Hans, är redan vaken och vill ha sin höga gom läskad med kaffe, serveradt af dina smala händer, innan han slår sig ned vid det äktenskapliga skrifbordet för att författa sin morgondikt!

Men du hör inte, hvad jag säger, utan ligger där och drar dig i din säng, som vore bädden mitt hjärta, i hvilket du ju, som bekant, inredt det så bekvämt åt dig. — Djupt begrafven i sin bädd, ligger fru Magda så behagligt och drömmar så sött om sina saligen hädangångna slynår, som hoppades hon att aldrig mer behöfva vakna till sitt äkta stånds lidanden! Ligger där och

drömmer — och snarkar, — ja, för *du* är det som snarkar, så jag inte kan få sofvä i fred af räddhåga för att taket skall lyfta sig och falla i spillror öfver mitt syndiga hufvud. Och det är ej möjligt att få dig vaken.

Utan din store Hans sticker sin upphöjda högra fot i den ena toffeln, låter den vänstra majestätiskt följa exemplet och står så en stund på sina himmelska ben och brummar för sig själf. Ty tofflorna äro för små.

När han alltså brummat hafver, gäspar han, — när han gäspat, gäspar han ännu en gång, — när han det gjort bligar han på sin lata hälft, suckar, ser på henne en gång till, suckar inte mer, utan går till henne och ger henne en kyss.

Och då tar hon tag i honom, drar honom till sig och kysser honom igen alltjämt snarkande, — och då tar han henne i sina armar, och snarkar snart lika upphöjdt som hon. Tills solen står högt på himmelen och pigan knackar på dörren och frågar: »Om herrskapet inte tänker äta middag heller?»

Äta middag?! — Middag?! Hvilket trivialt ord! Vi komma inte att äta annat än kärleksmåltider, både bittida och sent. Så att gå nu inte och lär dig koka, därför att jag var oförsiktig

nog att omnämna maten. — Du får bara ful hy af att hänga öfver köksspiseln och förstör dina hvita händer. Den smula diktarmat, som jag kan rimma ihop åt oss, kan du alltid anrätta utan någon kökslärdom. Och jag älskar dig lika litet för kokkonstens skull som du mig för bokkonstens. Voilà! — Till så prosaiska betraktelser kan en stackars poet förirra sig om han blir kär och låter sin längtan förleda sig att drömma allt för materiellt. Utöfver lofsångerna till den älskades blå ögon, som tindra som stjärnor små, och rosorna på hennes kinder och hennes tänders pärlorader får han egentligen aldrig gå. De där drömmarna om kärlekens mera handgripliga realiteter ha nämligen ett stort och odisputabelt fel. Jag vet ej precis hur jag skall kunna göra det klart för dig utan att dimpa ned i prosan igen. Men, du har väl läst Heine?

Han drömde en gång att han låg i Italien under en tårepil och sof. Och tårepilens grenar voro idel makaroni, som hängde rakt ned i hans öppna mun, medan solskenet flöt som smält smör ner emellan dem och rifven parmesanost snöade från himmelen ut öfver den läckra anrättningen.

»Det var en skön dröm,» säger han så.
»Men — af drömda makaroni blir man inte mätt.»

Och detsamma säger jag om min drömda lycksalighet med dig — hvad gagnar mig drömmen allena! Den får lof att slå in snart, annars kan den likaså gärna vara odrömd.

Dina föräldrar få lof att hålla bröllop åt oss med det första! Det här duger inte längre! Och ge de inte med sig, så gifta vi oss ändå. Det här väntandet är ju rena rama galenskapen!

»Förlofningstiden är nödvändig för att man skall hinna lära känna hvarandra innan man gifter sig», — stammar också du fram den utanläxan, Magda?!

Låt hellre bli det. Ty det är en dumhet, förlåt mig, men så är det!

För antingen älskar man hvarandra, eller gör man det inte. Och älskar man hvarandra, så skall man ha hvarandra, gör man det ej, så är det rena rama osedligheten att gå och vara förlofvad och titta i smyg på hvarandra och göra kalkyler och beräkningar öfver fel och förtjänster och så räkna ut *om* det är sympati eller antipati som man känner för hvarandra.

Förlofningen är och kan aldrig bli annat

än ett evigt kurra gömma med hvarandra och med lifvet.

Att fordra att få lära känna lifvet innan man lefver, det är falskt. Lefva lifvet är allt som behöfs. På hufvudet ut i vattnet bara! Simma kan den som simma vågar! Men den tvehågsne och försiktigt beräknande har aldrig ännu eröfrat världen. Köpt den har heller ingen. Lyckan vinner endast den, som har två tomma händer att gripa den med, och sinnet friskt och fritt från all onödig omsorg om fåvitsk rikedom. — Hvad behöfver jag rikedom när jag kan få hur mycket kyssar jag vill af dig. Och hvad skada kan fattigdom göra, när du älskar mig. Din kärlek är allt hvad jag vill, min kärlek ger jag dig, och resten kommer att gå af sig själf, som en dans.

Naturligtvis vill jag ej att du skall börja ett lif med mig — med förbundna ögon. Du har rätt att få veta hvem den man är som du binder dig vid för lifvet.

Men, tror du du får veta det innan du gift dig med honom?! Nej. Därvidlag får du lita oinskränkt på din instinkt. Endast din egen känsla kan upplysa dig om han är den man du skall ha. Tror du på honom, så tag honom. Tviflar du, så låt honom falla.

UNG-HANS' KÄRLEKSBRUF

Lär dig själf se hvad du vill se. Ingen annan kan hjälpa dig med det. Ögonen har du fått för att se med, och hufvudet att tänka med.

Jag vill visst gärna hjälpa dig med det ifall du tycker det är bekvämare så. Fråga gärna för mig och helt ogeneradt om allt hvad du vill. Du skall ej behöfva sakna svar, — du skall gärna få veta allt hvad du önskar få reda på, både om mitt föregående och mitt närvarande lif.

Din egen

Hans.

(Unge man — skrif ej så oförsiktigt till din fästmö! Men gör du det, så betänk dig åtminstone två gånger innan du afsänder det. Ty, hvad du där säger af förnuftiga ting, är lönlös möda.

När du blir gift med föremålet för din ömma låga, blir det första du kommer att lära dig, att det är skillnad på kvinnlig logik och manlig logik. Försök bara att lära en kvinna, att »ögonen äro till för att se med» och hon kommer tvärt att svara: »Ja — men inte att se på hvem som helst med», och knycker på axlarna och vänder dig ryggen och koketterar

DUMHETEN, SOM MAN EJ SKALL BEGÅ

vildt med din rival. Och om hon alls bryr sig om din upplysning att hufvudet är att tänka med, så kommer hon att göra det så, att hon framför allt tänker på allt, som inte angår henne.

Var alltså försiktig, unge man, så vida du ej kan dra dig ur knipan bättre än vår vän Hans gjorde i nästa bref.)

Sjunde brefvet.

Hans undanflykter.

»Om jag lefvat så lättsinnigt, som männen bruka?!»

Det var alltså allt hvad du ville veta? Det var allt, hvad du hade att fråga om och få svar på?! Så förstod du min beredvillighet, att svara på alla frågor om mitt lif, att jag hade behof af att bikta!

Jag lofvade dig väl att svara på alla dina frågor. Och nekar ej heller att göra det nu.

Men säg mig — hvad gagnar det att alls ställa dessa frågor om det förgångna till hvarandra?

Du vill ha del af mitt lif, säger du! Godt. Men mitt lif är, hvad som lefver och rör sig inom mig nu, — mina känslor, mina tankar,

mina drömmar och förhoppningar. Men ej de döda resterna ur det förgångna. De komma dig ej vid.

Ni kvinnor ha en sådan mani att befatta er med huru lättsinniga vi män äro och hur »syndigt» vi lefvat. Om af nyfikenhet eller rättskänsla, den frågan vill jag ej försöka besvara.

Men jag frågar dig, är det verkligen nödvändigt att föra med sig allt det där »orena» ur ungarlslifvet in i äktenskapet? Kan man inte låta det bli liggande utanför porten till det nya lifvet? Det går nog för den som redligt försöker. Och om ni kvinnor vill.

Jag för min del, — om jag gifte mig med en trettiofem års gammal mamsell, jag skulle akta mig för att fråga henne närmare om de där trettiofem mamsellären. Har hon upplefvat något, som hon behöfver min medkänsla för att kunna bära, så säger hon mig det nog själf. Hvarom inte, så må hon låta bli, men också låta bli att fråga.

Man skall inte ta lifvet så sentimentalt! Det är nog hårdt ändå — i synnerhet ungarlslifvet!

Och nu kan det vara nog om den saken. Vid första sparlakansläxa du låter gå af stapeln

kan du ju ta upp frågan igen. Och då skall du få svar på tal.

Nu ha vi fullt upp med att tänka på framtiden och kan låta det förgångna vara i fred. Har du tänkt på min framtid? Nej, men på — fy! — Och jag har byggt en sådan mängd luftslott åt dig. Till straff får du inte veta om dem. Såvida du inte kan få en aning om dem ur hvad jag drömde, just innan ditt bref kom.

Jag drömde att jag var i paradiset, var Adam och ensam och hade intet att göra. Och jag såg Herren Gud komma fram emot mig emellan sina äppelträd. Och han beskådade frukten och såg ytterst företagsam ut.

Då tänkte jag: »Hvad kan han nu ha att skapa här igen? *Jag* är ju till, — världen är färdig!» Och jag lade mig i gräset och låtsade sofva, för att så mycket bättre kunna spionera ut hvad Gud förehade.

Men han kom fram till mig, blef länge stående och såg så genomträngande på mig, som om han hade gissat sig till min afsikt. Och jag blef rädd och började snarka så det ekade i paradiset.

Men Herren Gud skakade på hufvudet, smålog slugt och sade halfhögt: »Den stackaren

plågas af onda drömmar. Det är ej godt för honom att drömma allena. Jag vill gifva honom en ledsagarinna, som stör hans sömn, på det att han ej må ligga och sofva bort all sin saliga tid, utan glädjas åt sin tillvaro och njuta lifvet.»

Sade och ryckte ut ett refben ur mitt bröst och skapade däraf en kvinna, underskön att skåda.

»Inte så illa!» tänkte jag när jag såg henne. Och jag väntade endast på att Herren skulle gå sin väg och lämna oss på tu man hand.

Men det gjorde han ej, utan ställde sig bakom ett äppleträd för att se på vårt första möte. Hvilket högeligen misshagade mig. Och hur Eva än skakade på mig, så lät jag ej väcka mig, trots min stora lust att taga henne i famn. Jag ville ha reda på hvad Herren Gud menade med det där.

Då blef han missnöjd och sade: »Skulle jag möjligen ha tagit miste på refben?» — sköt Eva åt sidan, ryckte ut en handfull refben och skapade en annan Eva, ännu skönare än den första. Och hjärtat bankade af fröjd när jag henne såg.

Men alltjämt stod han på lur och ville se på vårt första möte. Med ett ord: han hade någon-

ting svärmoderligt öfver sig, och det förargade mig så, att jag snarkade vidare, utan att alls bekymra mig om den andra Eva heller.

Då blef han rasande, ryckte ut alla mina återstående refben och skapade en tredje Eva, så skön, att de båda första blefvo vanskapliga i bredd med henne. Och jag fick göra våld på mig, för att ej rusa upp och omfamna och kyssa henne, och höll på att förgås af otålighet öfver att Herren Gud inte gick utan alltjämt stod kvar bakom sitt äppleträd och spionerade. Och jag snarkade väldeliga och andades så djupt som helst, nu, då jag inga refben hade, som hindrade mig.

Då gingo de tre Evorna fram till Herren, nego och sade: »Herre du min Skapare, se den stackars mannen har ju inga refben! Hvad gagnar det oss alls att väcka honom då? En sådan där blöt omfamning, utan refben — tackar mjukast! Det är ingenting för oss.»

»Vill ni afstå af edra refben åt honom då?» frågade Herren och sträckte ut handen.

»Nej, för Guds skull!» skreko de tre. »Det skulle alldeles förstöra figuren!»

Och de nego och vände ryggen åt sin Herre och Skapare.

Men Herren vredgades och sade: »Ni hjärtlösa koketter, — för er skull och på det att ni skulle komma till är han utan reffen. Gå er väg, sök eder män hvar I finnen några. Men här ha ni ingenting att göra längre!» Och han dref ut dem ur paradiset.

Då kom en liten grå fågel flygande och kvittrade: »Herre, jag är visst liten och fattig. Men jag älskar Adam, som ligger där. Han är den ende i hela paradiset, som hör på när jag sjunger, — den ende som förstår, hvarför jag sjunger och hvad som tvingar mig att göra det. Jag har till och med sett honom gråta af medkänsla vid mina toner. Käre Gud, jag kan inte hålla ut att se honom ligga där utan reffen och lida och sucka så djupt, tag mina — de äro visst små, — men det är välment af mig. Gärna gäfve jag mitt lif till och med, till gengäld för de tårar han ljutit för min skull.»

Då sade den gode Guden: »*Jag* behöfver ej beröfva någon något, för att kunna skapa något. Han har sina reffen igen. Jag ville endast pröfva honom litet, den slyngeln Adam, som ligger där och låtsar som om han sofver för att kunna spionera på mig. Han fick känna på

själf nu, huru det känns att veta sig ha vittnen, när man helst vill vara ostörd om en njutning,» — (han sneglade på sina äpplen och smackade med läpparna när han det sade). »Men du, lilla fågel,» tillade han, »din kärlek till honom är skön och mänsklig och har redan omskapat dig. Var människa, var kvinna och hans jämnlike, du som var honom närmast af allt i paradiset. Blif hos honom och haf honom kär. Men se till, att han låter mina äppleträd vara i fred.»

Och medan han talade försvann den lilla grå fågeln och i dess ställe stod *du* där, min allra käraste lilla vän, och smålog emot mig och bredde ut armarna. Jag flög upp och glömde i ett nu af både Herren Gud och alla hans äppleträd och hela paradiset, för att springa fram och omfamna dig och kyssa dig midt på mun.

Men du sprang undan bakom din Skapare, och då såg jag att det ej var han, utan min blifvande svärmor som stod där och bredde ut sina kjortlar framför dig, såg strängt på mig, pekade på frukten upp i äppleträden, och frågade mig om mitt syndiga ungarlslif. Och jag fick ondt samvete och vaknade — och på nattduksbordet, bredvid mig, låg redan ditt bref med frågan

om mitt förgångna. Ja, så konstigt kan man drömma.

Men jag grät, — grät riktigt. Ej öfver mina många synder. Utan öfver att jag ej fick drömma min dröm till slut och utan vidare vara din Adam i paradiset.

Om du bara hade en aning om huru skönt paradiset är! Men hur skall jag kunna förklara det för dig, när du sitter borta i ena ändan af världen och jag i den andra! Skada att vi ej lefva på Aladdins tid!

Gjorde vi det, så ville jag förvandla mig till ett åskmoln fullt af kyssar som alla vilja till dig, för att bryta ut öfver dig med blix och dunder och glädjetåreregn tills du blefve helt matt och sjönke till marken och både om nåd och finge bönhörelse. Ty kyssmolnet skulle smyga sig under dig, innan du vidrört marken, och taga emot dig på sin mjuka bädd och glida långsamt ut i den skinande klara luften och färgas af solstrålarna, tills det blefve rödt som morgonrodnaden på dina kinder. Och så skulle du segla bort till mina drömmars förlofvade land, och där ville jag först bli mig själf igen, taga dig i handen och gå fram med dig till paradiset port. Men den öppnar sig

naturligtvis inte för oss, ty Petrus är en snålvarg och vi kunna inte betala honom. Utan jag finge lyfte dig upp på muren och du gifva mig din hand och hjälpa mig efter och, bums, så hoppa vi hufvudstupa midt in i paradiset och stjäla äpplen af hjärtans lust. Och när vi äro mätta lägga vi oss på den gröna gräsmattan under ett äppleträd som ännu blommar och låta dess blommor regna ned på oss, medan vi sofva där, bröst emot bröst, mun emot mun och drömma ljufva drömmar till vaggvisorerna, som vinden spelar i trädgrenarna för oss. — —

Men vi lefva ej i Aladdins lyckliga tid. Utan jag får nöja mig med att drömma, och vara glad, om du upptager mina drömmar nådigt, och inte alltid gengäldar dem som i dag.

Hela ditt bref för i dag var ju en enda högtidlig parentation öfver männens syndiga lefverne. Du lilla häxa! — Du börjar bra tidigt.

Men nog får du anstränga din fantasi duktigt för att göra en syndare af mig, änglarene yngling! — Då du väl ändock gör det endast för att kunna få förlåta mig, och jag är litet mera slängd i diktning än du, så vill jag vara barmhärtig och hjälpa dig litet på trafven.

Jag vill alltså författa trehundra och sextiofem sparlakansläxor, låta trycka dem, binda dem i praktband och öfverräcka dem åt dig på vår bröllopsdag. Och dessutom författa trehundra-sextiofem syndabekännelser, som svar på alla de sparlakansläxorna, och lära mig dem utantill.

När du så har mig i ditt våld och sätter upp den stränga domareminen, så behöfver du ingenting vidare säga än till exempel: »Sparlakansläxan nummer trettiofem, Hans!» Och gärna för mig kan du desslikes hotande höja fingret emot mig. Och tvärt på minuten rabblar jag då upp min syndabekännelse nummer trettiofem, du skonar din svaga röst, jag mina ännu svagare nerver, — ingen af oss blir på dåligt humör, utan på sin höjd vända vi oss åt hvar sin vägg och snarka i kapp tills vi vakna. Det blir ju idealt, eller hur?! — —

Och nu adjö för i dag! Det kan ju hända att det sitter några kyssar gömda här och där i brevet, — men jag säger inte hvar. Sök dem, men akta dig för att bli bläckig om läpparna. Jag skrifver alltid med kopia-bläck numera sedan vi började på med syndabekännelserna. Jag får lof att kopiera kyssarna och duplera syndafallen nu, så att jag vet hvad för ondt

UNG-HANS' KÄRLEKSBRUF

jag gjort, och inte bekänner om samma sak två gånger.

Din

Adam

Gräsänklingskandidat.

Åttonde brefvet.

Hennes fromma betänkligheter.

Sötnos!

Alltså i dag sände du mig kyssarna per postanvisning! För att jag vågade kopiera mina och beklaga mig öfver att du inga sände häromsistens! Och bara tio stycken! Du skälm!

Jag kunde för resten tänka mig att det var något galet på färde, ty min värdinna höll ett sådant spektakel med brefbäraren i morse, när han ville aflämna dem. Hon är en gammal, ärbar matrona och förstår sig inte på skämt. Hvadan brefbäraren gick sin väg, vredgad i hågen, och tog alla kyssarna tillbaka, för att returnera dem till dig. Din brefbärare kommer väl att utmundiga dem åt dig, när han aflämnar detta bref. Men var så snäll och låt pigan ta' emot

dem. Och, om du ännu en gång sänder mig kyssar så, så sänd mycket mer. Jag tänker ta' emot dem i högst egen person, nämligen. Ty du skall veta, att man här i landet, af medlidande med de per korrespondens älskande, anställt kvinnliga brefbärare numera. I dessa dagar börja de sin tjänst och de äro alla unga och vackra, och bära omkring kärleksbrefven till stadens förlofvade ungherrar. Postverket anser sig skyldigt detta tillmötesgående mot folk som det förtjänar på.

För resten — om du också tog de kopierade kyssarna för kontant, så behöfde du ej göra sammaledes precis med allt, som stod i mitt sista bref. Hur kunde du låta mig inbilla dig att Petrus står på vakt vid ingången till paradiset? Du har ingen aning om paradiset! Där står en ängel, med ett flammande svärd, på vakt, heter det ju. Och för resten har paradiset ingen ingång, — endast en utgång. Ingen människa vet hur man kommer dit, endast hur man kommer därifrån och hur man aldrig kommer dit igen. Diktare kunna väl drömma sig dit, men då endast, som jag gjorde, på smygvägar — (vulgo: per »plankbiljett»). Alltså vid utgången, ej ingången, står en ängel med ett flammande svärd.

Men ej Petrus. Petrus är portier i himmelriket. Och dit ha vi en lång drömväg ännu. Därför stanna vi hellre kvar på jorden så länge.

Låt oss alltså tala om jordiska ting.

Med anledning af det »hädiska» innehållet i mitt förra bref frågar du, om jag alls ingen religion har!

Jo, visst har jag det.

Du är min religion, du är min tro, min himmel och min eviga salighet. I dig bor min gud och alla mina änglar. Och helvetets glöd bränner i mitt inre, emedan jag ej är din och du ej min ännu, och jag pinas i skärselden för att vi ej kunna samman komma. Och allra innerst där det bränner som hetast, där sitter en djäfvul och gör mig svartsjuk på alla dem som få se och höra och tala med dig dagligen. Jag är svartsjuk på mina egna bref till och med. Drif ut den onde anden, Magda, kom hit och gif mig en kyss och tag emot en annan af mig. — Religion!? Prat! Solen skiner och blommorna dofta och luften är full af kärlekssånger, hvad skall jag så predika för en religion för dig? Predika själf, får du se hur godt det är. — Jag tror visserligen på en gud och ett lif efter detta. Men min gud heter Magda och lifvet efter denna

strafftid i ungarlsvärldens jämmerdal, blir nog en evig salighet vid hennes sida. Och blir den ej det — då först ämnar jag se mig om efter en annan salighet.

Ve dig, Magda! På hvilka tankar har du ej bragt mig med din fråga. Sätt ej min tro och min salighet i fråga, — fråga inte mer efter min tro, på det den ej må blifva till otrohet.

Så, det var om religionen! De andra människornas religion angår oss ej och de ha intet att göra med vår.

Tack för afgudabilden du sände mig. Den är storartad — verkligen tillbedjansvärd. Och jag gör gudstjänst framför den, dagen lång. Men — du är betydligt smärtare än på den bilden. Jag kan aldrig tänka mig, att du gått och blifvit fet?! Det har du ingen rättighet till. Jag har då inte förlofvat mig med mer än hälften af allt det du sände mig fotografi utaf! Och nu skall jag föda och kläda dubbelt så mycket! O kvinnor, kvinnor! Men, bara det någon gång blir af så skall jag väl försöka på.

Det är väl den fetman som vållade dig det onda samvete, som talar ur hvarje ord i ditt bref för i dag?! Annars kan jag inte förstå, hvarför du skrifver att du tror mig »vara för

god» för dig! — Eller skulle det verkligen vara ondt samvete — öfver din nyfikenhet att vilja ha reda på mitt förgångna?

Bekänn då, på ögonblicket, syndiga barn, allt det onda du gjort. Men bekänn ej godvilligt, utan låt mig först utsätta dig för den grymmaste kysstortyr, tills du ber om nåd. Och då får du den nåden att bli ihjälkramad i mina högst egna armar, så när som på en liten rest. Af den resten gör jag så en kärleksdikt, skrifver den på en grafsten, och lägger mig själf till hvila därunder. Och när ovännen kommer och knackar på stenen och säger: »Vänd dig i din graf, Hans, eller stå upp igen! Dikten, som du ligger under, är dålig, — din Magda var dig ej värd,» — så blir det hvarken omvändelse eller uppståndelse af. Utan jag kommer att svara, att den dikten är god nog åt mig. Men för honom och alla andra *skall* den vara dålig, ty jag ensam får tro dig vara ren som en ängel och känna mig salig i det. Låt alltså alla dina fromma betänkligheter fara. De gagna till intet.

Ty hade du också gjort det allra värsta som kan tänkas, så har jag dig kär och bryr mig alltså inte om det. Och har du inte förbrutit vidare, än den bagatellen du omnämnde,

att du stulit plommon i din faders trädgård i tiden, så var det bara koketteri af dig att alls tala om det. Ty, att det var en krigslist för att få mig på humör att bekänna mina riktiga synder för dig, det vill jag inte tro!

Hjärtans gärna skall du få se ärren af de sår jag fått i det lif jag lefvat utan dig. Men jag har dem ej i ansiktet, som de tyska studenterna. Och att kläda af sig så här skriftligt, det går slätt icke an! Var du nöjd med att veta, att jag ingen krympling är. Och tänk ej mera på synden, som kom i världen, för din stammoders skull!

Synd! — Prat!

Hvad är synd, — hvad är då fel? Hvem dristar sig afgöra, hvad som hos en annan människa är fel eller förtjänster?! Är ej hvarje människa sin egen högsta domare! Bär ej en hvar sin själs och sin kropps lagbok med sig i sitt eget inre?

Det finnes ju ej två människor som vore hvarandra lika! Den allmänna lag inför hvilken alla skola vara lika, gör därför ofta den enskilde orätt. Det finnes inga allmänfel och allmänsynder. Och därför synda de flesta människor emot de allmänna lagarna när de kunna komma

åt. Endast de som bli upptäckta äro förbrytare. De andra äro hederligt folk!

Att en hvar medlem af samhället måste böja sig under lagen är nödvändigt för sammanhållningens skull. Men han behöfver ej låta döda sin individuella egendomlighet för det. Gör han det — och det göra de flesta, så blir han en så kallad bracka, eller kälkborgare. Och, som sådan glömmen han först af allt af, att lagar ej blott äro till för människor, utan äfven gjorda af människor, och att de kunna göras om.

Då och då uppstå nämligen, trots den allt utjämnande likhetsjargonen, några få, rikare begåfvade, kraftfullare och därför lyckligare och olyckligare än de fleste. Dessa utvalda, de kunna tillåta sig att taga mindre hänsyn till de gamla lagarna och begreppen, men endast på villkor, att de gifva nya, bättre lagar, i stället för dem de förkasta, — och om de hafva kraft att göra dem gällande.

Ty det är ej nog att rifva ned »för att få luft och ljus», som så mången himmelsstormare stolt deklamerar. Den som det gör, måste äfven kunna bygga hus. Han har ej rätt att rifva något, såvida det ej står i vägen för det bättre hans skapande kraft kan och skall bygga upp.

Och därtill är ingen »ensam man» stark nog, vore han än af naturen utrustad med en rikedom af fantasi, talent och stora världsförbättrande idéer.

Finner han ej den kvinna, som kämpar och lider med honom, — som ger hans vilja ryggrad och hans fantasilif ett centrum, — som gärna upptager i sig allt hvad hans ande föder honom och gör honom fruktbar, — enar motsatserna inom honom till ett helt, till en värld för sig, stark nog att tvinga andra världar att kretsa med om sin tyngdpunkt, — finner han ej henne, så kan han aldrig i lifvet blifva det, som han är född till. Utan stupar och blir liggande på halfva vägen, alla hans många möjligheter bli till lika många omöjligheter, och mången mindre begåfvad har rätt att rycka på axeln åt honom, som var så mycket rikare född, men aldrig lärde sig använda sina rikedomar.

Det är farligt, att sätta sig öfver de andras lagar. Men det är döden att sätta sig öfver naturens egen vilja och försöka att gå ensam, när man är skapad att gå på tu man hand. Och därför är jag så glad att jag fann dig!

Ty du förstår mig och älskar mig och vill göra mig till hvad jag aldrig kan blifva utan

dig, vare sig lycklig eller olycklig. Och jag vill älska och ära dig så länge det går. Men tala om fel med dig — nej. Aldrig mer! Och att jag gjort det i det föregående var inte mitt fel, utan ditt, du botfärdiga Magdalena med dina fromma betänkligheter!

Bort med dem och med hvarje dyster tanke som tynger ditt sinn! Kan du inte taga emot stödet af min lifserfarenhet utan vidare? Och upplefva en mängd nytt med mig, i stället för att bry dig om hvad jag möjligen upplefvat med andra, eller bekymra dig om, på hvilket sätt jag tänker bli salig, när saligheten med dig ta'r slut.

Sadla du hellre din gamla slynpegas, gif dig upp i det blå och gör kärleksglödande vers om mina fullkomligheter, så bläcket strittar omkring hela världen. Äfven om jag, din egen käraste vän, finge en stor bläckplump af det midt på hjärtat, så gör det rakt ingenting. Jag skall hjärtans gärna vara ditt läskapper och suga i mig af din poesis öfverflöd, så mycket du vill.

Men låt mig få vara i fred för dina fel, jag vill lika litet veta om dem, som du vill veta mycket om mina.

UNG-HANS' KÄRLEKSBRUF

Fel — och Magda! Det rimmar sig ju inte en gång! Magda och kyssa rimmar sig också dåligt, men det har mera reson!

Se så — räck fram den lilla snuten bara! Och se glad ut igen. Och var vän med din

Hans.

Du skall få se det lönar sig nog.

Nionde brefvet.

Som den blinde om färgen.

Min egen hjartevän!

— med silkeslent hår och hela hafvet i ögonen! Det hafvet lockar och drar, dess djup tindrar och glänser af så mycket uppfångadt solsken, — så mycket dunkel som börjat lysa, — och ur dess gömslen skimrar det af pärlor och koraller emot mina bländade blickar. Men jag är ej girig, jag vill ej ta' ifrån dig dina dyrbarheter och äga dem, — jag vill endast beundra och njuta dem, där de äro, — försjunka allt djupare i ditt väsens urelement, lefva där nere, i den grönaktigt skimrande skymningen, och fröjda min själ med de evigt nya upptäckter jag gör bland dess skatter!

Låt dina vågor vräka vildt upp emot den förtorkade strand jag är dömd att lefva på, — låt dem öfversvämma den och rycka mig bort ur min ödemark, låt ditt djup uppsluka mig. Och tröttna ej, — låt mig aldrig komma till besinning, bedöfva mig, och låt mig förgås under trycket af din allsmäktighet, för att ånyo uppstå till ett annat lif! Och det lifvet är åter: att älskas af dig, och få älska dig, utan att någonsin komma till besinning.

Du är min passion, mitt lättsinne, min hälsa och min sjukdom! Jag lefver i feber båd natt och dag, och min feber är du. Och aldrig vill jag tillfriskna från den febern. Om så Venus själf komme och slösade all sin skönhets läkemedel på mig, hon kunde ändå ej göra mig frisk mera.

Ty du är redan min fru — du blef det för länge, länge sedan. I tankarna, — i drömmen gaf jag dig redan allt, hvad jag ännu ej gifvit dig i verkligheten. Och jag var kung. Och du mitt kungarike!

Neka ej till det. Jag är ej så utan känslor, att jag ej vet hur du darrade af passion i mina armar och hur samma längtan, att äga hvarandra

genombäfvade dig som mig, — och jag var stolt öfver din ångest, att ej kunna hålla den i tygeln. Du behöfver ej rodna eller skämmas för det. Din passion är helig. Den är en gnista af den stora, allmänna lifslågan, hvilken gifvit lif åt allt i naturen. Och skulle den också göra dig yr, fara af med din vilja och beröfva dig herraväldet öfver dina handlingar, så gläd dig som jag skulle göra det. Ty det vore vida bättre än om du sedesamt blyg trippade din väg fram genom lifvet, utan en gnista af eld i blodet, men med näsan i vädret öfver, att du ej vore — som de andra!

Var glad åt att ha mig så helt i ditt våld, att du kan bilda min passion efter behag, leda den i dina banor, göra dig en leksak af den, förnöja dig åt den och trampa på den till och med, utan att jag ändå skulle kunna fatta det annat än som ett bevis på din kärlek!

Mig gör det vansinnig af glädje att jag äntligen funnit ett kvinnligt väsen, som vill vara allt för mig, — och som är det, — därför att hon ej kan annat! Ty nu är mitt lidande slut och nu behöfver jag ej längre stryka omkring ensam och sorgsen, som en fattig vandrande clown.

»Und bist du erst mein eh'lich Weib
dann bist du zu beneiden,
dann lebst du in lauter Zeitvertreib
in lauter Plaisir und Freuden.

Und wenn du schiltst und wenn du tobst
ich werd' es geduldig leiden,
doch, wenn du meine Verse nicht lobst
lass ich mich von dir scheiden.»

Heine kommer mig alltid i hågen — när jag tänker på hvad jag var — innan jag visste att du fanns till. Han är alla gamla ungarlars store tröstare och förstår, som ingen annan, att bringa deras sorgsna tankar på afvägar. — Men lyckliga älskande böra akta sig för honom, — äfven deras tankar för han på afvägar. Och så gick det mig nu. Jag damp från min sjunde himmel pladask ner i mitt hvardagslifs prosa, bokstafligen taladt. Ty jag kom att tänka på mina många böcker som jag skrifvit. Och hvilka din fru mor befunnit så oanständiga att hon förbjudit dig att läsa dem. Hur ofta har jag ej bönfallit och bedt dig läsa dem i smyg då. All min vältalighet och min fantasis hela förråd af öfvertygande kraft, all min inlärdas patos och min raffinerade dialektik förmå ej förföra ditt

barnasinne till att vara din mor olydig. Och dock är det ej blott din rätt utan äfven din plikt att vara olydig, när hon förbjuder dig att lära känna den man, du skall lefva ditt lif med. Af sina frukter känner man trädet. Läs alltså ej blott mina kärleksbref, utan allt hvad jag skrifvit. Och är där en besk och bitter frukt med i hopen, så sluk äfven den och befinn den läcker och läskande. Den är det. Ty du är söt nog för att försötma allt, som kommer i beröring med dig.

Läs alltså och vet att hvad jag skref är ej skrifvet endast med bläck, utan med mitt hjärteblod. Och vill du vara min och bli mor åt mina köttsliga barn, så skall du äfven vilja vara mor åt mina andliga, och med din kärlek helga och vårda allt hvad min ande födt mig — och dig. — Ja, också dig. Ty allt hvad jag skapat innan jag alls visste att du fanns till, skapades i namn af min längtan efter dig, — och allt hvad som hädanefter kommer till, kommer till i din kärleks namn.

Den, som ej i och för sig redan är maskstungen till kropp och själ kan ej taga skada af en bok. Och du är ju ej längre barn, utan en fullmogen människa, som kan bilda sig eget omdöme. Du vill väl ej låta någon annan —

jag menar någon annan än mig — få föreskrifva dig hvad för åsikter du skall få lof att ha?! Och då du gifter dig med mig och ej med din mamma, så måste du föredraga mina åsikter, om de komma i strid med hennes, och äta af min kunskaps träd på godt och ondt — och gifva mig af ditt att äta. Låt ej skrämman dig af sagan om ormen som hängde i kunskapens träd och smög sitt gift i din stammoders öron. Den ormen var ingen orm, — det är endast en dålig öfversättare som är skuld till det misstaget. Han var en helt vanlig äpplemask, som ville ha all frukten för sig ensam, och göra den maskstungen och murken. Och det var för resten ej vårt äppleträd han kröp omkring uti, utan i de gamla jungfrurnas. Och därför att Adam var så dum och åt af den, så blef han med rätta körd ut ur paradiset, — och Eva fick nolens volens lof att följa sin herre och man.

Säg du din mamma, hvad min pappa sade åt mig. Han sade: »Jag förbjuder aldrig mina barn att läsa någonting. Ty genom förbudet åvägabringar jag just det som jag ville undvika med det. Barnen bli uppmärksamma på det förbjudna och läsa det i smyg. Alltså lönar sig intet förbud. För resten finnes ingen bok

som vore så farlig som lifvet själft. Och då kan det ju vara bra att de ej läsa endast de förskönande skildringarna. Det är falskt: att människan skulle lära af sin egen erfarenhet! Jag har undgått att erfara mycket bittert i min da'r, just genom att jag ej försmått att lära af andra. Det är ju bättre att lära sig se faran och undvika den, än att löpa blindt i armarna på den, — och inse sitt misstag först när det är för sent!»

Säg henne det — ty hon anser mig visst vara en stor fara för dig. Och det kan hon gärna få göra. Bara du får läsa mina böcker så vill jag gärna gälla både för Schylla och Charybdis.

För resten så sade inte min pappa *precis* så, utan så här: »Din fördömda drummel, skall du sitta hela dagen lång och hänga näsan öfver romanböcker, i stället för att göra någon nytta! Ut med dig och hjälp trädgårdsmästaren rensa i jordgubbslandet! Marsch!» Och så flög boken in i hans bokskåp, och jag hufvudstupa ut i jordgubbssängarna och »rensade», trots alla trädgårdsmästarens protester emot en sådan hjälp. Och farsgubben sade ingenting om de många röda bärfläckarna på händerna och i ansiktet,

fast han nog såg dem; — och han var hygglig nog att glömma af att ta nyckeln ur bokskåpsdörren, fast han hade så svårt att förlika sig med romanläsningen! Så var det egentligen! Men tala inte om det för din mamma!

Läs alltså. Och tag för allvar hvad jag sade på skämt. Betänk att du redan andligen är min fru, och att om du skall kunna vara det och tillsammans med mig skapa nytt lif, så måste du taga upp i dig allt hvad som lefver och rör sig i mig och allt af mitt förgångna, *som ännu lefver*, — det vill säga, de konstverk jag skapat. Sedan — när du väl blifvit gift med autorn, så behöfver du ej läsa hans böcker längre. Då får du upplefva dem med honom, och det är vida bekvämare och anstränger ej ögonen så mycket.

Men kom ej en gång till och säg mig, som i dag: »Tygla dina passioner, Hans! Behärska din otålighet!»

Säg åt Niagara, att den skall flyta upp emot sin egen ström! Försök säga den det bara! Kanske gör den det! Men aldrig får du en förälskad att behärska sig, så vida han har den minsta gnista af manlighet kvar. Och gläd

dig åt det. Ty just min otålighet för oss närmare till målet.

Det är rent af förolämpande att säga åt den som älskar en: »Behärska dina passioner!»

Dina passioner skall jag härska öfver, och om mina kunna behäskas, så kunna de det endast genom dig.

Du, min fru, skall tygla mig och jag dig. Du skall vara min härskarinna och jag din herre, — du min drottning och jag din kung. Men jag härskar endast öfver dig, och du endast öfver mig.

»— Att icke kunna behärska sig är mänskligt, — att kunna det är manligt», — skref du, som ingen man är!

Hur vet du det? — Första hälften af meningen är sann, den andra ej. Men du vet väl ej, att det finnes män, som inga män äro. De ha upfunnit det ordspråket, för att bakom det dölja att de inga passioner ha och intet som de kunde gifva. Och det vill de därför göra till rättesnöre för oss andra, i det de vända upp och ned på faktum, göra plus af sitt minus och säga: »Behärska dig, som vi — annars är du ingen man». Och så bringa de den sanna manligheten, det är: den oemotståndliga och af intet betvingliga

driften att gifva sig, i vanrykte hos naivt folk och unga flickor. Och endast de stackars gamla mamsellerna, — själfva offren för deras falska lifsåskådning — ge dem rätt. Jag hatar och afskyr dessa i evigt målbrott lefvande män — för att jag har medlidande med de gamla jungfrur, hvilka öfva den äkta kvinnliga dygden, tålmod, som sig bör, och ej inse, att det är just bristen på den manliga dygden: *mod*, som gör att moralpredikanterna kunna behärska sig så väl.

Ni kvinnor ha så lätt för att öfva tålmod. I veten så visst, att vi ändå komma till eder, och måste göra det och ej kunna annat, än lefva i ständig feber efter att få ge oss åt eder. Och då först börjar febern hos er, och den febern håller oss kvar hos er, liksom vår dref oss till eder. Men förstå hvarandra kunna vi aldrig, endast älska hvarandra. Och därför att vi se lifvet från hvar sin synpunkt, tro vi oss vara så skiljaktiga i våra lifsytringar och tala om »gifva» och »taga», fastän det är precis samma sak.

Du är kvinna och jag man. Du ser lifvet med dina ögon och jag med mina. Båda se vi olika, men båda se vi riktigt. Hvad du kallar »gifva», kallar jag taga, och hvad du kallar »taga», kallar jag »gifva». Och båda ha vi rätt.

Och — *vi gifva hvarandra ömsesidigt rätt*, och det är kärlek.

Men det gifvandet och det tagandet är ej endast kroppsligt utan framför allt, och endast hos oss människor, andligt. Och därför äro vi två redan man och fru, utan att ha ägt hvarandra annat än i fantasin. Och om du bara ta'r emot en tanke af mig, och med ett ord förmår sätta mig i en mottaglig stämning, så är vårt äktenskap slutet.

Osynliga trådar förbinda oss redan olösligt trots rummet som ännu skiljer, och hvar vi än äro, så kunna vi ej annat än känna med hvarandra och längta till hvarandra. Vår längtan har spunnit de trådarna och, äfven om vi ej brevväxlade så skulle vi sända hvarandra tankar, aningar och drömmar utmed dem. Håll drömmarna heliga, och låt ej inbilla dig, att de äro endast reminiscenser ur en förgången verklighet, halfförglömda minnen af hvad du upplefvat. De äro lika mycket aningar af hvad som komma skall, men ännu är så aflägsset, att våra fem bristfälliga sinnen ej kan uppfatta det. *Hvad* detta kommande är säga de oss ej, endast *att* något kommer att ske. Och när det slutligen är nära in på oss, då ta'r aningen fast form och

hämtar ur vårt förgångna material att forma bilden af det tillkommande med — i drömmen.

Och nu kan det vara nog med filosoferandet! Filosofin är endast ett surrogat för lifvet, en de gamla ungarlarnas hemliga kult, konsten att kunna njuta sina egna tankar och känslor med mera raffinement, och ge dem åt sig själf, efter som man ingen annan har att ge dem åt. Alla betydande filosofer voro gamla ungarlar, — och alla kunde de filosofera så vist om äktenskapet. — Ser du, antingen gör man det eller gifter man sig. Men vi älska hvarann och ha ingenting att göra med de gamla ungarlarnas bakdanteri af lifvet.

Kom och gif mig en kyss, det är vida förnuftigare än att sitta och resonera förnuft om lifvet och tala om passionerna, som två blinda om färgen. Vi endast föra hvarandra bakom ljuset med det.

Försök bara berätta aldrig så granna färger åt en blind, och gör det aldrig så bra, så ser han dem ej ändå. Utan kan mycket väl inbilla sig, att hvad du kallar azur, är det, som slumrar som purpur inne i hans hjärna, därför att hans döda näthinna ej kan ta' emot intryck genom örat. Färgen är lefvande lif och kan ej berättas,

endast kännas. Och alla ordkonster hjälpa oss ej förbi den sanningen.

Att vi två söka med ord förklara hvarandra hvad vår längtan är, det är just vår blindhet. Äktenskapet ensamt kan lära oss se, och då komma vi att inse, att det icke blott ingen förklaring behöfver, utan alls inte kan förklaras.

Så — nu har jag, blinde man, suttit och berättat för dig om färgen och seendet! Men du kan tro hvad jag sade ändå. Jag är ej blind född, utan vorden blind och har därför en aning om hvad jag sade. Öppna du ögonen på mig, så jag kan se igen, — gör det snart, — blif snart min, och låt mig ej längre lefva i feber efter dig.

Gif mig din kärlek. Gif, som endast en kvinna kan gifva, och låt mig ej längre försmäkta i mitt ordförråds ödemarker! Ord kunna ändå ej uttrycka lifvet, — de göra endast konststycken för att förströ, — gifva vetandets stenar i stället för lifvets bröd, att stilla hungern efter kärlek med.

Gif — som endast du kan det!

Jag längtar efter att få ta' emot en gåfva af dig, — gif mig den! Du är rik på ungdom och lifslust, — du är rik på oskuld och klar-

het, — på lugn och på stormande rörelse! —
Gif! —

— — Hvarför dröjer du? Hvarför tvekar
du än? —

Så sjung då, — sjung min längtan till ro,
— sjung min oro till sömns! Sjung mig en
sång, du min fågel i skog, — en sång som gör
mig glad — en sång, som lär mig hoppas, —
en sång om våren!

Ty det måste snart blifva vår!

I min jord ligga så många frön, hvilka
redan ha börjat gro och skjuta rötter, och de
längta upp i solljuset för att få blomma och
sätta frukt. Men jorden är frusen.

Det är höst och gråkallt, — inga färger i
naturen, intet ljus och ingen värme hvart jag
än ser. Och snart är vintern här, och sedan —
hvad kommer sedan — hvad?

Sjung mig en sång därom, — lär mig
hoppas på min vår, gif mig tron på den, lär
min andes slumrande barn drömma om den, så
att de hålla ut med väntandet och ej af otålig-
het sträcka ut sina hjärteblad för tidigt, frysa
bort och dö. — Bevara lifskraften i mig, den
korta tid som ännu är kvar tills solen börjar
skina, — sjung mig till sömns, gif mig lifvet

i drömmen så länge vintern ännu varar, på det min sömn ej må blifva dödens ändlösa dvala.

Och låt det snart — snart bli vår!

Dröj ej länge med att uttala den trollformel för hvilken dimmorna vika och jorden töar upp. Befall ljuset att lysa också för mig, töm ut ditt ymnighetshorn af skönhet, värme och lifvets färger öfver mitt gråa hvardagslif, — gif mig njutning och lidande, — glädje och sorg, — gif mig lifvet!

Älska mig så, min fågel i skog, och jag vill ha dig kärare än allt annat i världen. — För dig ensam vill jag låta min jord smycka sig, bära blommor och frukter och lummiga lundar, att söka svalka och vederkvickelse, och skydd när du är trött. I din hand lägger jag mitt öde, — ur din mun ensam vill jag höra lifvets sång, i dig vill jag evigt lefva, och i din kärlek väntar mig lifvets vår. Gif mig den våren, kom snart till mig och blif min; väck mig ur min långa vintersömn, för att aldrig mer låta mig somna in.

Jag älskar dig ända till vansinne, haf förbarmande, — kom! Lifvet är ju så kort, — ej en minut att förlora!

Gör mig lefvande, — snart, — väck mig

UNG-HANS' KÄRLEKSBRUF

ur drömlifvet, och vore det endast för att låta mig njuta lifvet med dig en enda kort minut, så gör det! Och jag svär dig, att jag skall göra en evighet af den minuten!

Din egen

man.

Tionde brevet.

Lyckan kommer.

Magda, du är gudomlig!

Det var, som hade du redan gjort mig till fader, när du berättade mig din dröm, så utom mig blef jag af glädje! Kära älskade Magda, jag tackar dig på mina knän för det brevet, — du lilla söta madonna, som, ännu jungfru, redan i andanom blifvit mor! Du är mer kvinna än tusen andra, så oafsiktligt och utan beräkning fann du lösningen till gåtan, som vi båda rufva öfver, och satte mörkret omkring mig i brand. Och nu är allt ljust och klart och våren är kommen, sedan du sjöng din sång! Och snart skall vi ha sommar!

— »Och det var ditt och mitt lilla barn, med blonda lockar och blå ögon» — —

Att få det barnet var all min längtan, men innan jag såg dig, fann jag ingen, som jag velat ha det af. Och nu gläder jag mig åt det, som vore det redan till. Vet du hvad — vi har honom egentligen också allaredan, då vi bägge drömt oss honom. Att vi göra det är ingenting annat än att vi redan födt hans själ, och nu bilda och skapa den efter vår afbild. Icke sant? — Vi låter våra skönaste tankar och drömmar mötas omkring honom utan uppehåll dag och natt, — du skall få se ett sådant naturens mästerverk han kommer att bli.

Och han får lof att likna dig, ha dina aristokratiska händer och fötter, ditt silkeslena hår, din näsa och dina rosenläppar! Och alla flickor komma genast att förälska sig i honom. Han kommer inte att behöfva längta så länge som hans stackars far.

Mätte bara min längtans tid snart vara förbi, så att jag också i verkligheten får ta' emot honom ur dina armar. Han kommer nog att trifvas här i världen hur fattigt vi än ha det. Det gör han nog. Och för resten — om ungen skulle vara allt för anspråksfull, så kommer jag att låta honom få veta af, att ett stall var godt nog åt Kristus själf.

Som en kung så mäktig gör mig glädjen öfver att du älskar mig så, att du drömde en sådan dröm — och ej skämdes för att tala om den för mig. Kära hjärtandes, dröm vidare, och skrif mycket till mig om vår lilla unge. Du kan inte skrifva för mycket om honom. Och aldrig mer blir jag bedröfvad och klagar öfver att vintern är så lång.

Skänk mig lifvet, liksom du skänkte mig drömmen om lifvet, blif snart min fru. Kom i mina armar och låt mig kyssa dig midt på mun, och visa dig hur vi har det inne i vårt lilla hem. Jag sitter naturligtvis vid mitt skrifbord och arbetar, och du ligger på soffan midt emot och ser på, och när tankarna inte löpa lätt nog för mig, så ser jag öfver till dig och dricker sol ur dina ögon så länge tills tankarna få vingar igen och flyga af med min själ. Och när jag blir trött går jag öfver till dig, lägger mitt hufvud vid din barm, smyger mig tätt intill dig och rör mig inte, fastän jag känner hur ditt ansikte småningom närmar sig mitt och dina läppar komma allt närmare och närmare. Och slutligen far en kyss som en blixst öfver mina läppar, jag ta'r fatt på dig, omfamnar dig och kysser dig alldeles vildt, tills vi glömma allt

omkring oss, och uppgå i känslan af att vara ett. Eller gå vi in till dig, låter tända brasan i kakelugnen, sätter oss bägge där framför och stirra in i elden, tills den brunnit ned och endast gnistorna glida fram och åter öfver glöden, och skuggorna i rummet få lif, och hela sagovärlden så småningom smyger sig öfver oss. Och i den härska vi sedan, så länge vi behaga.

Så tänder du lampan under spritkokaren — och vi sätta oss bägge bredvid den och se in i den underbara blå lågan. Och det får ingen annan belysning finnas i rummet, endast den och dess återsken i våra ögon, — och inget ljud får höras utom spritkokarens muttrande och klappandet af våra hjärtan. Och jag talar inte om för dig hur lycklig jag är, emedan jag är alldeles för lycklig för att kunna tala! Men kanske får du se ett återsken af det i min konst — hvad sade jag — i *din* konst, ty först med dig börjar den ju, först genom dig får den lif! Ty du är centrum i den liksom i allt, omkring dig kretsa mina tankar och känslor från evighet till evighet! Amen!

Trifs du i det hemmet? Eller var det för prosaiskt för dig? Säg ifrån bara! Jag bygger

ögonblickligen ett nytt hem åt dig; få se om det faller dig bättre på läppen.

Ett bokfinknäste alltså! Jag som skrifer böckerna är herr bokfink, och du som inte bryr dig om dem, fru bokfink. Och våra bokbarn ligga öfver allt omkring i nästet, helt och hållet öfverantvardade åt tillfället. Själfva få de lof att lära sig flyga ut i världen och vill de inte så få de låta bli. Jag har nog arbete med att bringa dem till världen och du får lof att pyssla om mig. Och mina lediga minuter har jag fullt upp med att släppa hela svärmar af de läckraste kyssar ut öfver dig, för du skall väl ha något att lefva af du också. Och det hjälper ej att du kallar mig slösare och ber mig vara sparsam med guds gåfvorna. Det kan jag ej. Och det vill du inte heller. Utan vi dricka oss rusiga af solsken och kärlek dagen lång, och sjunga visor så det ekar i skogen och näktergalarna ex professo få hufvudvärk öfver våra »falska» toner! Och, när vi tröttna på det, flyga vi upp på en gren, trycka oss tätt till hvarandra, burra upp fjädrarna och sitta där helt och hållet inkrupna i oss själfva, som två sömniga kakadus, och njuta vår tillvaro och förakta hela den öfriga världen. Men sömniga äro vi ej, förstås, fastän

det ser så ut; — utan stilla och lyckliga. Och tiden kommer att gå förbi utan att vi ana det ringaste. Och slutligen, när en viss ärkeängel kommer och knackar på hos oss och säger: »Barn, det är tid att ni flyga in i himmelen!» så svara vi: »Tid är det ej. Det finnes ingen tid för oss, — tiden är för dem som längledas och det gör inte vi! Var så god och knocka på hos någon annan, gamle tidsande!»

Och vi bry oss ej om, hvarken herr ärkeängeln, eller hans kallelse, ej heller hans himmel. Vi bokfinkar ha en himmel för oss.

Men *när* det går så långt, att vi börja få en förkänning af längledan, och se den i antågande med thy åtföljande tidräkning och salig ändalykt och allt sådant där bim-bam, så göra vi själfva rent hus i bokfinknästet, och, bägge på en gång, flyga vi ut ur det raka vägen in i solen och bli till eld och lågor. Ty af eld äro vi komna och till eld skola vi åter varda.

Är du trött nu? Har jag fantiserat för mycket »ins Blaue hinein» igen? Eller flyger du med ännu ett stycke?

Sätt dig du på mina skuldror, nu genast, jag har vingar för oss bägge och kraft att bära dig, och du har skarpa ögon och kan hjälpa

mig att speja efter den rätta vägen till någon säker trädgren, där vi ha litet lugn och kanske också inte så långt efter brödsmulorna.

Eller är du trött på bokfinklifvet? Lägg dig till hvila då och vard en afgrund, som lockar och drar, tills jag förlorar besinningen och faller, faller i vanmakt och vaknar till lifs igen, liggande utsträckt på en grönskande äng, och lyssnande till den silfverklara bäckens sång, och jubelkvittret ur alla buskar. — Och själf jublar med öfver solskenet och sommarvärmen, den eviga sommarvärmen, efter hvilken ingen vinter kommer.

Eller vill du vara hafvet och låta mig, lycklige, vara stormen, som får smeka din fagra yta, tills den häfver sig i allt häftigare andetag och vräker vilda vågor med mig, — allt jämt med mig. Och när jag rasat ut kryper jag in i ett litet moln, högt uppe i det blå, och ligger där och speglar mig i ditt omätliga lugn, tills lusten kommer på och jag får lof att spendera dig en liten storm igen, när du minst anar det.

Det är också kärlek — en evig omväxling, men aldrig varaktig hvila — aldrig ändlös storm.

— Eller skall jag vara hafvet och du ett moln som drifver långsamt fram öfver himmelen

rödt och förgyllt af solstrålarna. Och jag älskar dig, ty du var en gång ett med mig, fastän du glömt af huru du en gång som lätt dimma löste dig från min yta och sväfvade allt längre och längre bort. Och min längtan häfver mig som en jättevåg emot höjden för att gripa molnet och draga det till mig; — men det flyr — du blef rädd, och rädslans vind drifver dig inemot land, huru hafvet än skummar och fräser. Och där gripes molnet af längtan efter hafvet, brister sönder i tusen tårar, samlar sig på marken till ström och brusar så säkert ut i hafvets famn för att blifva ett med det igen. Ty dit måste det, och intet i världen får lof att hindra det.

Eller behagar dig inte det heller?

Välj, käraste, hvilken form du vill, blott du älskar mig och jag får älska dig och vi två bli ett, så är det likgiltigt hur vi äro, — eller hvilken gestalt vår kärlek ta'r. Den gör oss i alla fall sist och slutligen till barn och vårt lif till en enda brokig dröm.

Vet du hvar ditt bref med den barnadrömmen fann mig? — Långt inne i en annan dröm. Jag låg ensam i en öde öken. Öfver mig var himlahvalfvet så högt och klart och beströdt med mångtusende stjärnor. En het vind strök förbi

LYCKAN KOMMER

och förtog mig andedräkten, allt kvafvare blef det, allt svårare att andas, stjärnorna blinkade allt mattare och försvunno, himmelen blef hvit som silfver och månen röd som blod och sänkte sig allt mer och mer och blef allt mindre och mindre, tills den slutligen blef till en rosenknopp och sjönk in emellan mina läppar. Och himmelen var ingen himmel mer, utan ett modersbröst ur hvilket jag sög lif. Och den kväfvande känslan gick öfver till saligt välbefinnande, jag var ett litet barn igen och hade åter hela lifvet öppet för mig. Det undret har du åstadkommit, Magda, med hvad du skref mig i dag. Och nu dör jag af otålighet om du inte snart berättar mig mera om honom, som intet namn får ha ännu, men, som ändå finnes till.

Din lycklige

Hans.

Elfte brefvet.

Lyckan går.

Magda!

Var det din mening i att narra ut mina hjärtblad i det fria, endast för att låta dem frysa bort? Hade din vår så litet sol? Fy skäms!

När du skref och berättade din dröm om barnet för mig, då skref du till mig som kvinna och min trolofvade. Men ditt bref i dag var ej från dig, utan från någon pryld, blifvande gammal mamsell! Hvem narrade dig att skriva det brefvet?

»Man skall inte glädja sig åt, hvad man ännu inte har,» skref du. Alltså: den som intet äger får ej glädja sig, får ej hoppas att en gång få sin längtan uppfylld. Och vi två få ej förkorta väntetiden för oss med sköna framtidsdrömmar?! Hur hårdhjärtadt!

Hvad tror du då jag är för en människa, efter du skrifver till mig så? Tror du jag är en docka, en automat, som i dag tänker fästmanstankar och i morgon äktamanstankar allt efter ditt behag, och emedan vi ännu ej äro gifta?! Jag skall alltså ej få glädja mig åt att vara människa inför dig? Fy — jag är ond på dig.

Jag var så glad öfver både att du hade den drömmen och att du berättade den för mig. Och jag hade dig ej mindre kär för det, utan mycket mycket mer. Och i dag ångrar du, hvad du gjorde i går, och beklagar att du gjort mig den glädjen! Det gjorde mig så ondt att läsa det att jag ett ögonblick tänkte: »Hon har gått och förälskat sig i en annan och vill bli fri från mig.» Men endast för ett ögonblick. Och du förlåter mig nog den tanken.

Hur önskar du alltså vår brefväxling för framtiden? Skall vi sätta oss neder vid ett skönt dukadt skrifbord, doppa pennan i parfymeradt bläck och ciselera sköna afrundade perioder, beräknade att kunna läsas af en hvar, och sucka suckar och snida fraser, lånade ur någon mondain brefställare för älskande — pardon! förlofvade, menade jag. Och känna känslor ur den berömdaste

förlofningsmodejournalen för dagen! Och slå upp ögonen mot salongstakets målade himmel och slå ned dem igen och rodna oskuldsfullt, så snart en mänsklig tanke vågat smyga in litet lifslust i våra barnasjälars jungfruburar! Och inga aningar ha och inga drömmar, och vid lifsstraff inga önskningsar! Och aldrig smyga till hvarandra förtroenden — som ej ens den bästa vän eller bästa väninna finge lof att snusa sig till!

Nej. Jag gör det aldrig. Och om det verkligen var ditt allvar, så skrifver jag ej en rad till dig mera, och läser ej dina bref. Det vill säga jag tror att jag ej gör det.

Du frågar, »om jag vill gifta mig med min fästmö eller min fru.»

Därpå svarar jag, att titulaturen är mig likaså likgiltig, som den är öfverflödig. *Dig* vill jag gifta mig med, dig älskar jag, och vill jag ha lof att benämna med alla namn, som min kärlek inger mig, alla — utom just de officiella och korrekta. Och att du känner dig förnärmad af mitt förra bref, är en mycket större förnärmelse för mig. Men det var bra att du sade ifrån, så att vi inte gå omkring och äro hemligt förargade på hvarandra. Och därför

säger jag nu också ifrån, hvad jag tänker, — utan all hänsyn.

Ditt pryderi är intet annat än ett rudiment från din slynperiod, och det skall bort. — Du har frågat mig en gång förut om jag observerat några slynmanér hos dig — och jag svarade nej. Och med rätta. Ty förr än nu har jag ej sett till några.

Den där sippheten vore för resten alldeles på sin plats om du älskade en snobb eller ett salongslejon! Och, gud bevars, jag tror nog att den klär dig!

Men min kärlek till dig är ej bara konversation i konventionella och väl sagda repliker om vackert väder. Och till det ville du väl heller inte förnedra den. Ty så konventionellt älskar du mig ej, att du vill lära mig missaktning för mina egna känslor! — Gjorde du det — då först vore du lättsinnig och oförsiktig — och jag vände dig utan vidare ryggen.

Men jag vet att du ej gör det, utan att du har aktning för mig, för att jag ej vill nedlåta mig till att tänka efter föreskrift, och ej vill förolämpa dig med att duka upp för dig känslor, lånade af andra.

Och nu en kyss! Och så åt skogen med

allt filosoferande och alla moralbegrepp, och alla inlärda manér. Hvert land har för resten sina manér, ofta rakt motsatta till hvarandra men alla lika dumma. Vi ge dem på båten och ta' oss rätten att ha våra egna manér, vi två. Och om vi böja våra ädla nackar för någon kategorisk imperativ, så blir det endast för den dubbla: var glad! Var naturlig! Och vi komma att bli lyckliga med hvarandra och lefva som gudar i en ny värld, som vi bygga upp åt oss.

Vi kassera helt simpelt hela det gamla världssystemet, bygga oss en kägelbana af dess moln och dimmor, ta' de gamla tarfliga planeterna till klot och låta dem rulla så det ekar i rymden. Och du slår naturligtvis »hela bataljon!» Och jag skriker hurrah! och ställer mig midt i kägelspelet som kung, och står så klippfast på benen, att jag inte vacklar om du också kastar hela solen midt i ansiktet på mig. Det blir ett lif må du tro! Tycker du inte det? Se så! Bort med den trumpna minen nu, den klär dig inte, och du lurar mig inte med den!

Jag vet mycket väl att hela ditt ovänliga bref i dag skref du — bara af kärlek. Du är svartsjuk naturligtvis, det är allt! Svartsjuk på den bild af dig själf som jag gjort mig, som

mina tankar alla gå till och allt ännu arbeta på och göra vackrare, — som jag älskar och ville blåsa lif i och ta' till fru och lefva med till döddagar — allt af kärlek till dig. Var ej svartsjuk, Magda. Kom hit och lef med mig, och jag skall så gärna slå sönder den bilden, som är mitt käraste, endast för ett leende af dig. Jag är ej herre öfver mina sinnen, kom du hit och var det. Och bli ej rädd om jag ena dagen är så och andra dagen så, — ena minuten brutal och lysten, — som en naturande — en Pan som ströfvar omkring på rof endast, och röfvar ifrån mitt andra jag det skönaste det äger: bilden af dig som ännu låter mig vänta, bilden af dig, min själs gudom, min Psyche, som jag aldrig tröttnar på att forma, — därför att du ej kommer och gör mig trött, och hjälper mig att skapa en annan.

Kom hit, Magda, sätt dig i mitt sköt, luta hufvudet emot min axel, lägg armarna om min hals och somna in, så skall jag hviska en vacker dröm i ditt öra, berätta för dig sagan om *Pan och Psyche*. Låt oss förena våra själar och låta dem sväfva bort burna af samma dröm.

Ser du hur annorlunda lifvet ter sig, när

vi så, lösta från alla timliga känslor, sväfvade bort från det materiella hvardagslivet!

Tiden sväller ut, minuterna bli till evigheter, världarna krympa samman, och allt rum blir till oändlighet. En oändlighet fylld af millioner ljuskällor! Och hvarje ljuskälla är en lifskälla och hvarje lifskälla en sol, omkring hvilken himlakropparna kretsar, som fjärilar kring flammande eldslågor och lifnära sig af den skinnande etern!

Men livet på jorden är som stoft på fjärlens vingar. Skogar och ängder, människor och djur, hela den brokiga mångfalden af lif är stoft, endast stoft, — förgängligt, men brokigt som stoftet på fjärlens vinge! Och jorden själf är ingen död kropp utan en levande varelse.

Ty solen kysser henne, och hon suger in sin lifskraft med solkyssen, af hvilken hela det omgifvande jordelivet är endast ett färgpraktigt återsken.

Men jordens mun är en vulkan, i hvilken det kokar och jäser, stönar och arbetar, så att de smälta jordmassorna häfva sig i jättevågor högt öfver dess rand, tills tiden är inne, fuktiga dimmor skocka sig, utestänga solljuset och utbreda natt öfver vulkanen. Den upphör att arbeta,

de glödande massorna sjunka samman och försvinna i djupet, dimmorna skingra sig, och en evighet börjar.

Det var morgonen af en sådan evighet.

Öfver den slocknande vulkanens rand kröp en grå, behornad manlig gestalt fram. När han såg det brokiga lifvet rundt omkring sig, for ett liderligt grin öfver hans läppar. Lystet insöp han luften genom sin platta näsa, gjorde ett par oanständigt lifslystna skutt med de ludna bakbenen och försvann in i skogen.

Pan var i världen. I ett nu flyktade all belåtenhet från det hittills så glada lifvet och rofgirig njutningslystnad kom i stället. Den hemlighetsfulle Pan smög i vida trollkretsar omkring jorden och spred oro öfver alla land. Sommarnattens mystiska stillhet stördes af hans liderliga hänskratt, — skogarna gåfvo icke längre trygghet och skydd, utan ångest och osäkerhet, människor och djur smögo ängsliga omkring, anföllo och tillintetgjorde hvarandra af pur rädsla, och oskulden tänkte inga kyska tankar längre.

Endast konstnären var nöjd. Han ensam förmår skapa en värld af hela den öfriga världens otillfredsställda längtan. Och därför älskade han den skogens ensamhet, som de andra

fruktade och fann en njutning i oskuldens okyska tankar.

Det retade den bockbente Pan. Allt annat lif hade han underkufvat med sina frestelser och låtit dess ångest och oro stelna till ett organiskt helt af gamla vanor och lagbundna former. Men förgäfves smög han omkring konstnären med sina lockelser. Käckt och utan tvekan fördjupade sig denne i urskogens ensamhet, tänkte endast på att komma fram och brydde sig ej om hvad han en gång lämnat bakom sig. Och Pan smög efter i hans fotspår.

Vid bredden af en stilla dal stannade han. Den hade förut varit vulkan, men stelnat och lärt sig reflektera solskenet, utan att råka i uppror. Så plastisk var leran i dalen, att den villigt formade sig under konstnärens hand och lydde hans minsta intentioner. Här var honom godt att vara, och här i urskogens bryn, vid randen af den stilla dalen byggde han sig ett hus, — ett tempel åt sitt arbete, — och där började han forma sin Psyche.

Men bakom dörren stod Pan, kikade in genom en springa, njöt af att se den feminina leran taga gestalt under mästarens kunniga händer, och förälskade sig i Psyche, allt efter

som hon kom till. Ty hon var grå som han själf och spred en sådan retande doft af jord, att det vattnades honom i munnen. En sådan lust att få smeka de undersköna lemmarna kom öfver honom, att han ej kunde stå still, utan gjorde små underliga skutt med sina bockben och bet sig i fingrarna för att ej skrika högt af förtjusning. Och han kunde knappt afvakta, att Psyche skulle bli färdig och hennes skapare blåsa lif i henne. Ty han ville röfva bort henne, föra henne med sig till något undangömdt ställe i urskogen och där vinna hennes genkärlek. Troget stod han på post vid konstnärens hus eller strök i vida kretsar omkring det, — darande af längtan och passion.

En dag såg han då Psyche komma lifslevande gående ute i skogen. Här ute i solskenet, var hon tusen gånger skönare än där inne. Mjällhvit lyste hennes hud mellan den tunna klädnadens veck, gyllene lockar vallade ner öfver hennes nacke, och hennes ögon, — å, de ögonen! De elektriserade Pan så, att han började en vild glädjedans omkring henne i sina mest groteska krumsprång. Hon såg honom ej, ty en människa kan ej se en Pan. Och hon var människa, ej Psyche.

Men hon kände af hans närvaro. En sådan underlig oro fick makt med henne, — hon såg sig om och suckade, — slog ned ögonen och rodnade. Den liderlige besten gjorde, så att säga, opassande rytmer till den fagra melodi, som i hennes person behagfullt skred fram emot konstnärens hus. Hennes gång blef osäker, och plötsligt, som skyndade hon sig undan en fara, rusade hon in och slog igen dörren efter sig. Ett glädjeskri af två röster, hvilka smälte tillsammans till en, hördes därinifrån, och så blef allt tyst.

Försiktigt smög Pan fram till dörrspringan igen och kikade in. På postamentet därinne såg han sin Psyche som förut, — densamma grå lerbild han så länge älskat. Hans kärlek flammade upp i ljusan låga när han såg henne sitta där i all sin glans, frisk och ny som hon utgått ur skaparens hand, med händerna hvilande öppna på de hoptryckta knäen, som för att mottaga en gåfva, hufvudet lyssnande framsträckt och läpparna halföppna, som hade de uttalat en bön. Och han kunde ej behärska sig längre. I ett nu var han inne, satte sig bredvid henne och slog armen om hennes lif. Hon rörde sig ej, ty hon var ju endast en lerbild, — ej Psyche,

och hon skrek ej till, när han beundrande smekte de former han så länge älskat på afstånd, ty hon var ju ingen människa.

Ömt lade han handen om hennes hals, lystet spetsade sig hans läppar hennes till mötes, men hon skänkte honom ej den ringaste uppmärksamhet.

Det retade honom. Med ett häftigt ryck försökte han draga henne till sig, men — o ve! — halsen gick af, — den stackars Psyches hufvud föll ned i hennes öppnade händer. Och den syndige Pan stelnade ögonblickligen af skräck öfver hvad han gjort, blef till lera äfven han, och satt där nu bredvid sitt hufvudlösa ideal evigt kyssande ut i den tomma rymden.

I detsamma öppnade sig dörren till rummet bredvid, och konstnären kom ut med sin älskade. Han skrattade högt åt det olyckliga älskande paret däruppe på postamentet och sade, att Pans grofva arm väl varit för tung för Psyches fina nacke, och, att han hade bort betänka det »innan han gjorde dem.»

Han trodde nämligen fullt och fast att äfven Pan var hans händers verk. Ty innan hans älskade kom och väckte honom, hade han drömt, att han formade Pan. Och en konstnär känner ej

skillnad på dröm och verklighet. Pan hade lekt honom i hågen så länge han arbetade på sin Psyche och bragt honom på den tanken, att hon borde ha en sådan där lysten figur bredvid sig för att hennes skönhet skulle kunna göra sig gällande. Hvarför visste han ej. Men det var naturligtvis, emedan den liderlige Pan stod på lur bakom dörren och älskade hans Psyche i smyg.

Och emedan den tanken var en okysk tanke, så fick Psyche gestalt af den kvinna han älskade. Och emedan den tanken var så stark, så trängde den fram ända till henne och genljöd så länge i hennes drömmar, tills hon slutligen vaknade från det jordbundna livets sömn, vågade sig in i urskogen och sökte sig fram till honom.

Men hon skrattade ej åt det olyckliga älskande paret där uppe på postamentet. Utan kände en grym tillfredsställelse öfver den förödelse kärleken åstadkommit med den stackars Psyche. Och när hennes älskare gick bort för att sätta fast Psyches hufvud igen, mörknade hennes ansikte så, att han afstod från sitt förhåfvande och återvände till henne. Han kysste henne och tillbad henne, och sade: »Jag vill inga andra gudar hafva för dig, — ej förnöja mig med bilder sedan *du* kom till mig och blef min.»

Men hon log ej ändå, ty hon trodde honom ej. Då gick han bort och började slå sönder sina händers verk. Och för hvarje slag som föll, gick som ett knifstyng genom hans hjärta och försvann ett missmodets veck ur hennes ansikte. Med tusen smärtsamma känslor köpte han hennes leende åter. »Af jord äst du kommen, till jord skall du åter vardas», sade han högt öfver hvad han skapat. Och inom några minuter voro Pan och Psyche ett, — enade i döden till en enda stor jordhög.

Men solen sken in och ljöt en fullhet af glöd öfver jordhögen, så att den mjuknade, smälte och blef plastisk. Och konstnären kunde ej stå emot skaparelusten; hans älskade hjälpte honom, och så knådade och formade de *med lif och lust* en ny Psyche, en helt liten barnslig Psyche, hvilken växte under deras händer och blef stor, men aldrig färdig. Ty alltjämt fann *han* någon ny fullkomlighet hos henne, att försköna sin Psyche med, och alltjämt förälskade sig *hon* i något nytt hos honom och ville återge det i Psychen. Och så formade de och bildade sitt barn, han efter hennes och hon efter hans beläte, tills de blefvo gamla och grå, dogo bort, föllo samman och blefvo till stoft, äfven de.

Allt blef till stoft, osynligt lefvande stoft, och hvarje stoftkorn var en Psyche, hvilken fri från alla tryckande band sväfvade bort med en solstråle, tillbaka till lifvets källa.

Och evighetens afton kom. Men när morgonen randas och en ny evighet, en ny blomningstid för jorden instundar, då födes en ny Pan, hvilken smyger ut i jordelifvet, breder en ännu väldigare oro och rörelse i dess virrvarr och drifver det att blomma igen i konstnären, hvilken ensam förmår skaffa Pan den sinneslust, i hvilken han kan gå under.

Och evighet följer på evighet, som vågorna på hafvets yta. Men lifvet på jorden är som stoftet på fjärlens vinge. Och som fjärlar kring flammande eldslågor, så kretsa himlakropparna kring sina solar, ifrån evighet till evighet i det oändliga.

*

Förstår du mig nu, älskade?

Hvarje man är i sin kärlek konstnär och Pan på en gång. Och Pan, naturdriften, som ej kan hålla sig i styr, förälskar sig hejdlöst till och med i den döda bild af den älskade som

konstnären skapar. Och får aldrig bönhörelse utan får i all evighet sitta där och kyssa ut i tomma luften.

Och det behöfs alls ej din svartsjuka för att få mig att slå sönder den liflösa bild af dig jag gjort under min långa väntan för att stilla min längtan med. Det behöfs endast att du lifslevande kommer till mig och blir min. Och jag slår så gärna allt i kras, som jag skapat utan dig, och gråter ej öfver min själs barn — min krossade Psyche, när jag har dig. Ty jag är ej konstnär mera då, och bildmakare, — ej Pan och hemlös, utan jag är man och gud, och jämte dig skapar jag med lif och lust en Psyche som är din och min gemensamma afbild, och intet annat än det vill jag, så snart du blifvit min.

Så nu kan du vakna från drömmen igen. Är du allt ännu svartsjuk? Öppna ögonen och se hur vårsolen lyser, känn hur den värmer, hör hur hela naturen utom oss sjunger och jublar, hvad vill du mer! Kom i mina armar, — lifvet ropar oss, naturen vill också höra våra röster jubla med de andras! Kom i mina armar, det är det enda förnuftiga!

Och så låta vi alla om och men vara om

och men bäst de behaga, piska allt onödigt ordsvammel tillbaka in i de gamla dammiga ordböckerna, låsa in dem i ett skåp högst uppe på vinden, där ingen hittar dem, och kasta nyckeln i hafsens djup. Så gå vi ut i det fria, och där skall du få lära dig inse att kärleken ej är endast ett tomt begrepp, utan naturens egen röst, — en röst, som talar till oss utan ord och ton, mildt och brutalt och utan all beräkning, emedan det därvidlag ej finnes någon beräkning och ingen vilja heller. Du ser tveksam ut — tänker du du då ej som jag?! —

Godt, så tag då alla dina löften igen! Är det endast de som binda oss vid hvarandra, så äro vi så godt som skilda ändå. Jag ger dig alltså fri, — jag ger dig äfven din ring igen —. Och nu — hvarför ligger du åter i mina armar, hvarför smyger du dig så tätt intill mig, — hvarför söka dina läppar igen de mina? Hvarför? Är du då inte fri? Har du kanske inte fått igen alla de där fruktansvärda löftena och ederna, och ringen som du gaf mig? —

»Ja — men jag älskar dig, Hans,» hvisskar du och kysser mig. Och därför kysser jag dig och du mig om och om igen och så ge vi alla grubblerier på båten!

Aldrig ger jag dig fri mera! Aldrig! —
Förskräckligt oädel af mig, icke sant!

Säg genast på minuten, att jag är det
ädlaste och bästa och renaste, som finnes. Säg
det — äfven om jag vore den smutsigaste buse
i världen. Ty du älskar mig och jag dig, och
kärleken gör den smutsigaste ren och den mest
förkomne fullgod och klar som en lysande ädelsten!

Ångrar du allt ännu att du blef mor till
min lilla Psyche i drömmen? Sårar det ännu
din jungfrulighet att jag blef så glad, och inte
kan tänka på annat än det, och på att du gaf
mig den lyckan?

Nej. Det kan du ej ångra. Och du har
aldrig gjort det. Det var ej du som skref det
brevet, en annans röst talade ur det — — någon
har dikterat det och narrat dig att skrifva så
till mig. Bekänn, så är det?! Gläd mig med
den bekännelsen, att du tänkte som jag. Och
tag en kyss till straff af din

Hans.

Tolfte brefvet.

Svärmoderns uppkomst. Skilsmässa.

»Man skall icke vara för öppenhärtig emot sin fästman; — en kvinna får lof att vara blyg och återhållsam med hvad som rör sig i hennes inre.» — »Någon» sade dig det, skrifver du, och därför skref du ditt pryda bref till mig och gjorde mig så bedröfvad.

Skall jag tala om för dig hvem denne »någon» var, som förde sådant okristligt tal. Det var ej den du tror och inte vill nämna, utan en häxa, som tagit hennes gestalt för att kunna skaffa sig gehör af dig och skilja oss åt. Ty slikt skiljer. Det är trolltyg och häxkonster, fastän det ger sig ut för moral. Och hör du på den låten ännu en gång, så är olyckan öfver oss

och tar döden på våra förhoppningar innan vi ens hinna ana det.

Men det får ej ske. Och på det du må kunna taga dig i akt nästa gång den häxan kommer till dig, så vill jag demaskera henne, visa dig hennes sanna natur och lära dig känna igen henne hur väl hon än förkläder sig.

Hon är en gammal, gammal häxa. I sin ungdom var hon fager och skön och hade en slank och ädel växt. Men ju mera hon närmade sig sitt första århundrades slut, desto krokigare blef hon, och slutligen var hon dubbelt så kort som förut och bestod endast af ett skrumpet häxskinn med en massa benknotor i. Och när hon numera gick ut och en pojkkaktig vindil kilade fram öfver henne, så skramlade knotorna i kroppen på henne, och de långa gula tänderna klapprade melankoliskt i sina allt för stora hålur. Och det skar henne i öronen, ty i sin ungdom hade hon varit musikalisk, sjungit kärleksvisor och tagit lektioner för en behornad musikdjäfvul, som var olyckligt gift och kunde upplysa om hvad en dissonans vill säga.

Hon gick alltså till S:t Esculapius, suckade, beklagade sig öfver sina tänder och bad honom hjälpa sig af med dissonansen. Men han sva-

rade, att då det onda var af musikalisk natur, kunde han inte göra någonting af det, utan hon skulle gå till Sancta Caecilia.

Sancta Caecilia var just upptagen med att tåta sprickorna på himmelrikets stora vattenorgel, när hon kom. Ty orgelpiporna hade gistnat, och det regnade för mycket på jorden. Och hon hade brådtom och var på dåligt humör och bad häxan packa sig sin väg. Det vill säga — egentligen så sade hon »dra» och så något fult, som man endast säger så där flickor emellan.

Men så fick hon sikte på häxans långa, gula tänder, som liknade orgelns tangenter. Och då kunde hon ej låta bli att försöka sin fingerfärdighet på dem. Hon tog alltså en fil, filade tänderna, så att enhvar stämde på en viss ton och det hela bildade en melodi. När häxan därpå gick och mötte en vindböjt, så glad i hågen, och denne, så fort som möjligt kilade förbi henne, så klapprade tänderna så skönt melodin till: »Ach du lieber Augustin — alles ist hin, hin, hin!»

Och det skar henne ej precis i öronen, men hon kände det ändå som ett hån. För hon var kokett och tyckte om vårvindar ännu och ville ej inse, att det för länge sedan var slut med

ungdomsmusiken för henne! Och i vredesmod öfver den melodien bet hon ihop tänderna — och bet ut en tand.

Det var kärlekstanden — den, som hade haft den högsta tonen i visan. Och när den var borta, så föllo de öfriga också ut, den ena efter den andra, och kvar blef endast en ögontand som sköt ut som en bet ur munnen på henne och hotade hela världen — och en visdomstand, som hon ej mera kunde begagna sig af. De tändernas toner dissonerade hemskt mot hvarandra, men det var henne likgiltigt. Disharmonierna blefvo hädanefter hennes musik. Och hon beslöt att de också skulle blifva all världens.

Så snart två unga hjärtan funnit hvarandra och vilja försmälta i söt harmoni, så är den häxan framme och försöker förhindra det. — Och hon lyckas tyvärr, allt för ofta.

Hon smyger sig till den unga flickans mor, förhäxar henne och förvrider systematiskt moderskärleken hos henne till svärmoderlig sådan.

För det första har hon henne att glömma af, att hon själf en gång i tiden varit ung. Och när hon väl har henne så långt, är det lätt att få henne att inte begripa, hvarför hennes barn tänker och känner, som man känner i ungdomens

år, när blodet sjuder i ådrorna på en. Dotterns utvalde inbillar hon henne vara hennes tillkommande mördare, emot hvilken denna skall möjligast skyddas — lär henne begråta och beklaga »det arma offerlammet» när de unga tu äro inom hörhåll — och äro försvunna ur hennes synkrets för ett par minuter, så pinar hon den arma modern med de mest upprörande fantasi-bilder, tills hon inte håller ut längre utan smyger sig tyst efter de båda älskande och frågar henne: »är du ännu min söta dotter?» — i en för honom möjligast sårande ton; — eller rusar öfver dem med stor uppståndelse, när de minst ana det, får hysteriska anfall, rasar, gråter, skriker åt honom att gå sin väg, att han är en himmelens straffdom för att hon varit nog ogudaktig att låta dem få förlofva sig, och det allt, utan att de gjort det allra ringaste ondt. Och förlorar då den arme fästmannen tålmodet, så får hon i lämplig tid ett vanmaktsanfall och undandrar sig dymedels alla repressalier.

Har den gemena häxan fått en stackars moder till det — bara en gång, så har hon nästan vunnit spel. — Ty sedan handlar hennes offer af sig själf och utan vidare påstötningar.

Hon kommer aldrig att försumma ett tillfälle att erinra sin blifvande svärson om, att hans älskade är ett stycke möbel, eller så, utan egen vilja — att han fått henne till skänks och att hon kan »tagas igen» efter behag. Ty att hon skänkt sig själf åt honom vore alldeles för naturligt, och att hon älskar honom kommer aldrig i fråga, nu mera. — Och, kan hon komma åt, så tager hon den unge mannen i enrum, ser honom i hvitögat, frågar helt upprörd om han är »ren» — om han har varit trogen under förlofnings tiden, och tror hvad hon vill om den saken, äfven om hon får till svar, att det ej angår henne det allra ringaste. — Och när hon så drifvit den stackars karlen ända därhän att hvarenda öm tanke, som han vill ägna sin käraste, i stället förirrar sig till alla dessa små nålsting och blir bitter och gallig och bringar honom ur humör, då är tidpunkten inne att säga: »Hvarför ser du så sur ut? Du skulle vara nöjd och glad och tacksam för allt hvad jag gjort för dig. Men du älskar inte min dotter längre. Stackars mitt barn!» Och så gläder hon sig öfver att kärleken är slut och dotterns uppfostran fulländad, då hon ju nu fått öfva sig tillräckligt i att vara förlofvad och kan anses

vara mogen för att göra ett godt och förnuftigt parti.

Men skulle kärleken vara så stark att den öfverlefver alla dessa pröfningar, då träder den häxan i aktion igen — tager på sig moderns gestalt, går till dottern och förmanar henne: »Var ej för öppenhjärtig emot din fästman! — En kvinna bör vara tillbakadragen och blyg.»

Ser du, för den häxans första anfall ha vi nu varit utsatta.

Jag vill dock ej tro, att det var din mor, som sade dig det där. Utan antar, att det var din guvernant, den gamla mamsellen, ty hon är just en sådan där som det blir svärmödrar af direkt, äfven om de ej gifta sig och bli mödrar först.

Jag tycker mig just se henne skela öfver sina brillor och ge dig den förmaningen. Medan du, arma offerlamm, böjer hufvudet under tyngden af hennes förebrående blickar och får ondt samvete öfver att ha varit öppenhjärtig emot din hjärtans kär.

Men hur kan din gamla guvernant tillåta sig att vilja lära dig hurudan du skall vara emot den man du älskar? Hvad vet hon om kärleken?

Allt hvad hon vet har hon läst sig till i familjeturnalernas följetonger. Och jag missunnar henne visst inte det surrogatet. Hon har full rätt att förgifta sin fantasi med förfalskade känslor och fylla sin hjärna med romanfraser så mycket hon vill. Men om hon därigenom får motvilja för all naturlighet och är samvetslös nog till att försöka förvrída hufvudet på dig, så begår hon en förbrytelse.

Och jag kommer att kämpa som en rasande för att skydda dig för det.

Gud vare lof att jag skref till dig hvad jag tänkte, när jag fick ditt bref, fullt af pryd ånger öfver att ha väckt faderskänslorna till lifs hos mig. Jag blef så glad, när ditt bref kom i dag och jag fick se, att jag hade rätt i min miss-tanke, och att det brefvet var dig ingifvet af en annan. Och att du nu ångrar att du skref det.

Men glädjen förbytte sig i sorg, när jag såg, hur det kom sig, att hon alls hittade på att säga dig det där. Att du hade talt om för henne hvad vi skrefvo tror jag inte en minut, ej heller att du visat henne mina bref. Jag antog, att det var ett tillfälligt sammanträffande endast, att hon gaf dig den varningen, just när ämnet var aktuellt.

Men det var sjufaldt værre än jag trodde.

De af mina brefkuvert som du sände mig tilllåta inga tvifvel. De äro skickligt öppnade och åter tillgummade — det kan jag se med blotta ögat.

Hon har alltså brutit mina bref och läst dem innan hon gaf dem åt dig! Och du tror hon gjort det emedan hon ansett det vara sin plikt, som din uppfostrarinna, ej af nyfikenhet! — Det är ju vänligt af dig att tro det bästa. Men, kära Magda — din utläggning är för naiv.

Hade hon varit öfvertygad om att det var hennes rätt och plikt, så hade hon helt enkelt kunnat fordra brefven af dig och säga att hon vore skyldig att läsa dem.

Men — bakom din rygg och dig ovetande! Fy! Det är ej blott nyfikenhet — det är förbrytelse! Och ett gement förtroendebrott!

Att inlåta mig med henne kan ej falla mig in. Hon kommer att stå på sin »rätt» och tala sköna ord om sin plikt — och alldeles ignorera min rätt därvidlag.

Jag har hittills ej velat tala om mina rättigheter vis à vis dig. Men nu ser jag mig tvungen till det, för att du må inse hur orätt hon har.

Vet alltså: att öfver mina tankar och känslor förfogar jag ensam, och den, jag vill meddela dem åt! Men ingen annan. Allt hvad jag skrifer som fästman till min fästmö är endast för henne och kan endast vara för henne. Detta intima öfverförande af tankar och känslor — tagandet och gifvandet af ens innersta, som knappt kan sägas, knappt tänkas, endast antydast i en bild, i en ton, och det till och med svagt och obestämdt — det kan ingen tredje, hvem det vara må, taga del af. Och hon får det ej. Det vore otukt, rent af.

Jag kan ej ha två kvinnor till fru, och vill det ej. Endast dig vill jag hafva, och hon får ej snylta af, hvad jag ger åt dig ensam.

Låter du henne nu inverka på dig, så är allt slut oss emellan, innan du vet ordet af. En vacker dag när du slår upp dina ögon, kommer jag att vara en främmande människa för dig. Och du, att förvåna dig öfver att ha kunnat bry dig om mig. Det går fortare än du tror att bli förgiftad af de gängse romanfraserna. Ett tu tre är man slaf under bildningsjargonens, kan ej tala eller tänka klart i de enklaste ting, snokar efter en spännande roman i en vidbränd

vattvälling, och sitter slutligen midt i det löjliga och tror sig vara upphöjd.

Jag skulle kunna skriva till henne och bedja henne gifva sitt hedersord på att ej läsa mina bref vidare. Men det gagnar till intet. Äfven om hon gjorde det, skulle jag ej kunna tro henne. Har hon svikit oss en gång, så hindrar henne intet hedersord från att göra om det.

Det är alltså förbi med vår brefväxling nu, hon har tagit lifvet af den. *Du* kan ännu skriva till mig hur öppet du vill. Men jag kommer alltid att hvar gång jag tager pennan för att skriva till dig tänka: »Halt! — hvad du nu skrifer kommer kanske en obehörig att röra vid och snoka efter oanständighet i!» Och då är det slut med stämningen! Allt hvad jag ville gifva dig, blir kvar inom mig, och glädjen öfver att hafva dig, att dela ljuft och ledt med, förbytes i bitterhet öfver, att ej få ha dig i fred, för hennes perversa nyfikenhet.

Förstå mig rätt. Vårt intimaste umgänge får ej ha några vittnen, ej heller några gynnare och hjälpare. Hvarje medverkan af en tredje gör det genast *orent* — endast offentligheten gör kärleken till en förbrytelse. Vore jag din man och skrefve en bok full af pikanta detaljer

öfver vårt gemensamma lif, jag beginge ej ett svårare brott, än om jag nu tilläte en obehörig att snylta af en tanke som är till för dig ensam. Lika litet som vi två behöfva hafva någon skamkänsla eller blygsamhet inför hvarandra, lika nödvändig är den oss gentemot världen och människorna.

— Hon ville väl skydda dig från att gå för långt i intimitet med mig i förtid, skrifver du! Din kära duenna borde ha läst så mycket romaner, att hon vet, att den enda som kan skydda dig emot mig, är du själf. Och att hennes vaksamhet och goda råd äro till ingen nytta därvidlag! Intet i världen skulle kunna hindra oss från att redan nu tillhöra hvarandra — om vi ej själfva ville vänta. En förälskad är slugare än alla djur på marken, och finner han ej på utvägar, så finna utvägarna på honom.

Jag ber dig, att helt enkelt tiga och gå ifrån henne, om hon ännu skulle försöka att tala med dig om vår kärlek. Allt hvad vår gemensamma kärlek vidkommer måste förblifva vår privatangelägenhet; den ståndpunkten måste vi bibehålla. Svara alltså ej på en enda fråga om vårt personliga umgänge — ej ens på den likgiltigaste — fastän du ju med godt samvete

skulle kunna svara på dem alla. Men det oskyldigaste blir skyldigt, så snart det råkar ut för nyfikenheten. Det är sant, så sorgligt det än är, att ej två människor kunna få lof att älska hvarandra utan att det alltid skall finnas någon tredje som vill göra det till förbrytelse!

Jag hoppas din duenna bryter också detta bref och läser det. Det vore rätt åt henne. Med afsikt har jag yttrat mig så hänsynslöst om henne för det fallet. Och jag tillfogar, att jag hatar och afskyr henne nu, trots allt hvad hon i början af förlofningen gjorde för att beskydda och gynna vår kärlek. Hvarför gjorde hon det egentligen, om hon nu så här vill skilja oss åt? Då trodde jag hon gjorde det för att hon höll af oss. Men nu ser jag att det var bara intrig-lust — lindrigast sagdt!

Skrif mig ej, att hon ej menade så illa, och att hon ej vill skilja oss åt!

På det får du genast den frågan till svar: »Skall man tro människornas ord eller deras handlingar?»

Och tycker du det är orätt af mig att ta så hett i en sådan bagatell, så svarar jag: »det är, tyvärr, endast bagatellerna, som ha någon betydelse här i lifvet». — Var det kanske ej

den rena tillfälligheten att vi blefvo bekanta med hvarandra? Jo visst. Och hvem vet hvad för tillfälligheter som kunna inträffa och störande ingripa i vår lycka. — Hade jag ej den dagen gått till en middagsbjudning, så hade vi aldrig fått se hvarandra och — hvad så? Kära Magda — är det ej förskräckligt, så litet vi människor ändå äro herrar öfver vår lefnadslycka! Tillfälle var det ej, utan öde att vi träffade hvarandra, säger du? — Kära barn, båda äro endast ord, två olika benämningar för samma sak. Den flegmatische säger tillfälle, den fanatiska öde, och för båda är det något som står utom deras vilja, men styr och länkar deras lif efter behag.

Men, din gamla duenna skall ej hafva lof att spela, hvarken tillfälle eller öde i mitt lif. Och hvarken förena eller skilja oss åt.

Vi äro visst på god väg redan. Eller tror du det är bara tillfälle att vi båda svärma om skilsmässa alltjämt. Vill du veta min dröm från i natt?

Jag tyckte, att jag kom tillbaka hem från en lång resa, och vårt hem var ett litet lågt hus utan trappa, med en gammaldags dörr delad i två halfvor på tvären, som de ha det ute på landet ännu. Den öfra dörrhalfvan stod öppen.

Och när jag öppnade den undra kom en liten pojke springande emot mig på tröskeln och hälsade så hjärtligt, men smålog förläget och blef röd öfver hela ansiktet öfver att jag föll på knä framför honom och kysste honom så innerligt jag kunde. Och innanför i rummet satt någon annan och sydde och nickade åt mig och log och var alls inte otålig för att jag inte kom och hälsade på henne först. Och jag gaf mig heller ingen brådska, utan tänkte: »hvar kyss, som pysen får, känner hon nog af ändå». Men ett, tu, tre flög pojken ur mina armar öfver i dina och var försvunnen. Och jag vaknade, och den drömmen kom inte igen.

Jag drömmer ofta om det barnet, men det blir allt äldre och äldre i mina drömmar. Snart har väl drömbarnet redan fått grått hår, och äro vi ej gifta innan dess, så är det förbi med hans lif.

Du drömde nyligen att man stoppade ner mig i en säck och sprang bort med mig, trots all din gråt och jämmer! Din dröm var sann! Man har stoppat din kärlek i en säck och röfvat den ifrån dig. Och den säcken heter fördomar, griller och dumma sedvänjor. Och nu äro vi skilda åt — ohjälpligt. Det äktenskap per bref

och i fantasien, som vi hittills lefvat i med hvarandra, gick ej. Man unnade oss ej vår lycka; man slog våra luftslott i kras. Och att försöka bygga upp det äktenskapet igen af det gamlas spillror går ej. Med drömlifvet är det förbi, för alltid.

Så få vi då försöka på med verkligheten!

Kanske lyckas vi bättre där nu, när vi ha erfarenheten af, huru illa det kan gå. Låt oss hoppas på det.

Sist och slutligen äro vi ju också till i verkligheten.

Detta är mitt sista bref. När du får det är jag redan ute på Östersjön, på väg hem till dig, för att genomdrifva att vi få gifta oss genast. Ingen människa har rätt att säga nej till det numera! Ingen har rätt att förbjuda oss att lefva. Lefva, det är för mig ej endast att vara till och sörja för tillvaron. Utan äfven att åstadkomma och skapa något.

Älska det är mig ej endast att äga en kvinnas kärlek, utan att äga *dig*, den kvinna, som blef till för min skull och för hvars skull jag blef till.

Ty utan dig är min skapande kraft intet. Utan ditt stöd kan den ej komma till lif —

UNG-HANS' KÄRLEKSBREF

utan den kärlek, som jag måste ha, kan jag ej lefva det lif, som jag har att lefva, och ej åstadkomma det, som jag är till för att åstadkomma.

Din far får lof att inse detta och gifva med sig. Förena vi våra krafter, så öfvervinna vi nog hans motstånd.

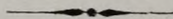
Och så — på hufvudet ut i lifvet!

Om det så vore bara krass verklighet — eller endast en kort dröm — sak samma! Men lefvas skall det!

Din
Hans.

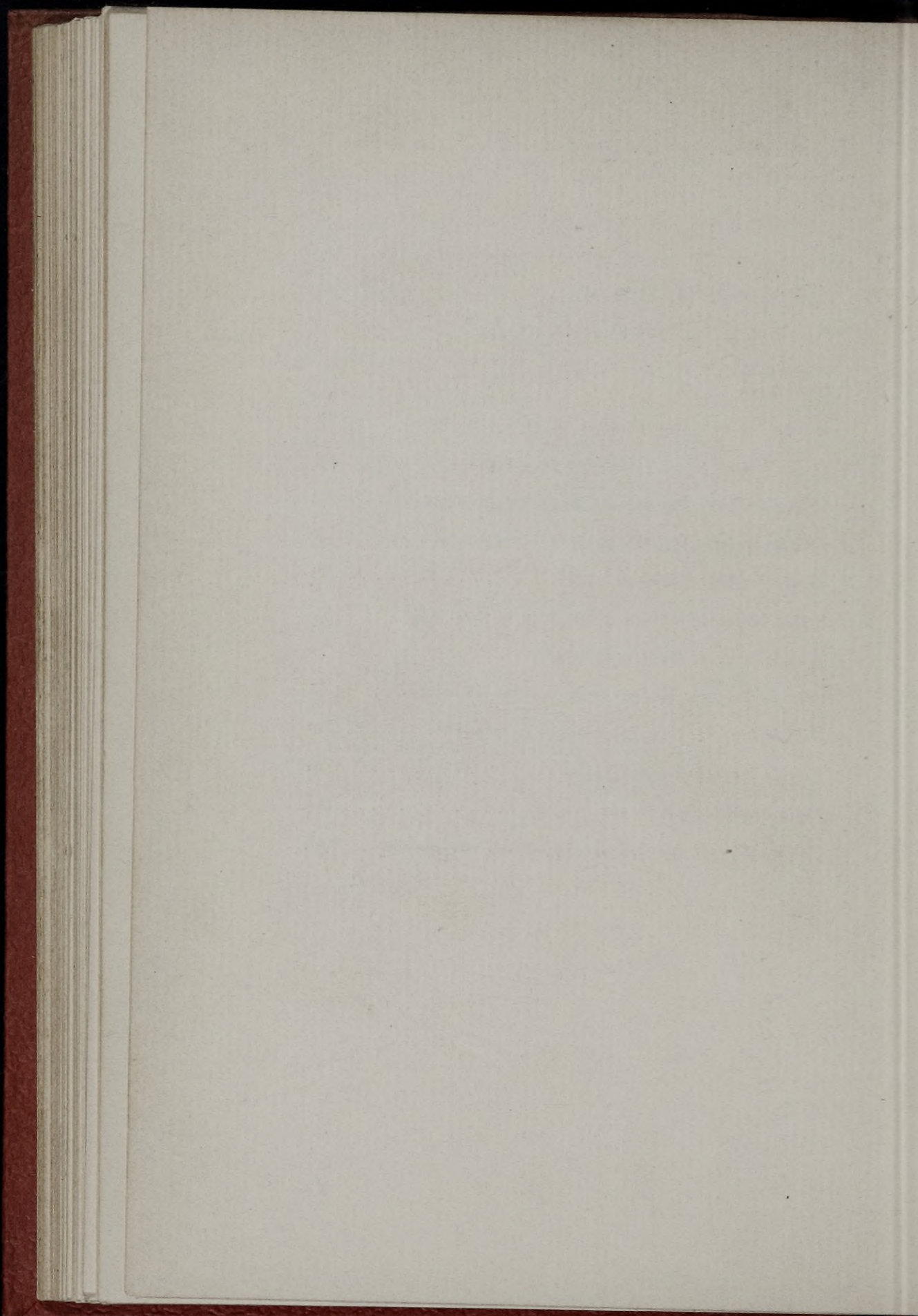
P. S. Ifall det inte var din duenna, utan din mor, som bröt brefven och gaf dig den där perfida förmaningen, så säg det ej, utan låt mig tro det jag hellre tror. Ty jag vill ej hata din mor, och jag kan ej återtaga ett ord af ofvanstående! Hvad jag hafver skrivit det hafver jag skrivit!

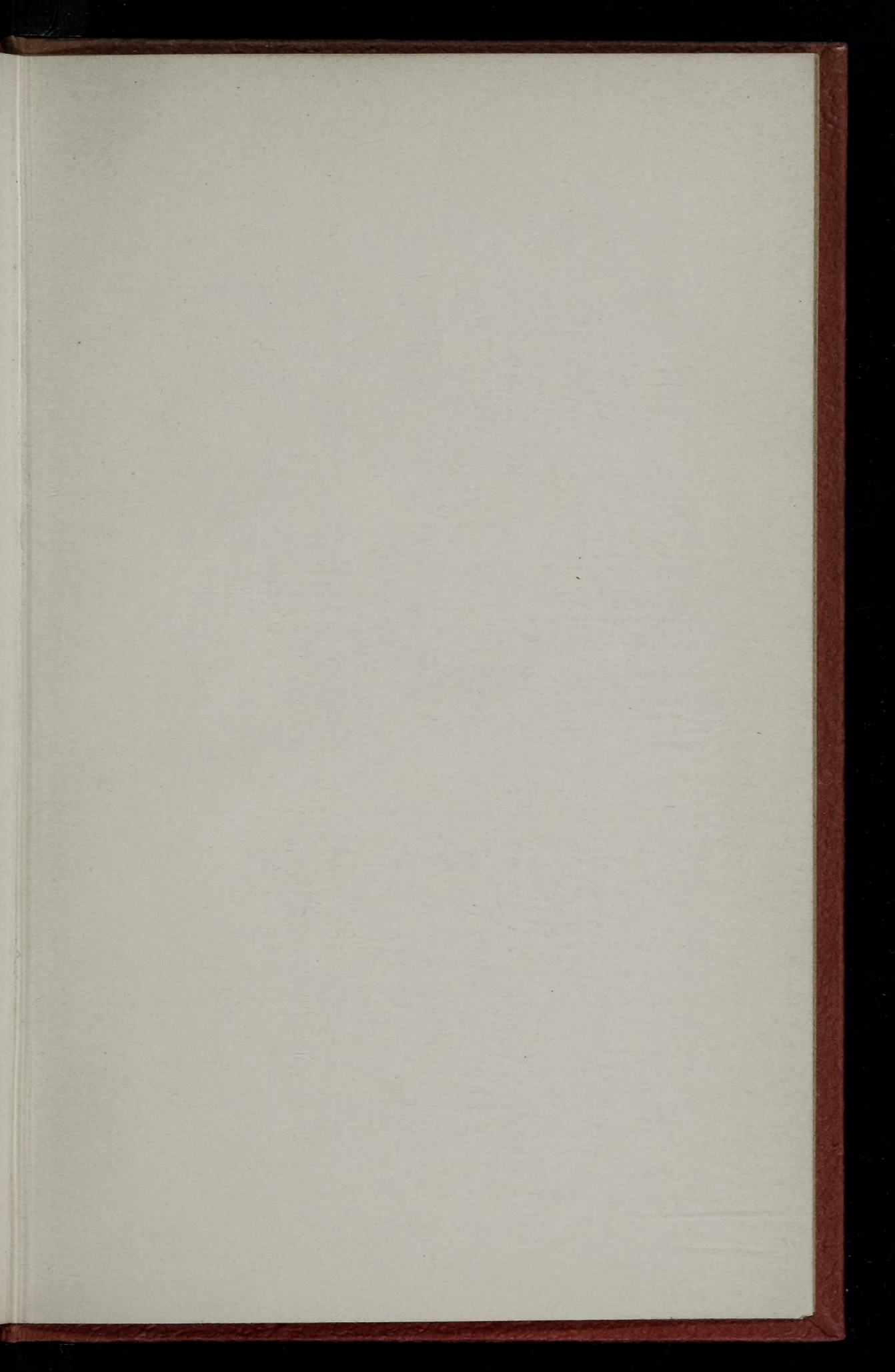
Berlin ²/₄ 97.

INNEHÅLL.

<i>Dedikation</i>	5
<i>Första brefvet</i> : Uppvaknande till livets ljuflighet	13
<i>Andra brefvet</i> : Som stjärnorna på himmelen den blå . .	20
<i>Tredje brefvet</i> : Om det timliga livets krämpor	29
<i>Fjärde brefvet</i> : Om svartsjukans gruffiga kval	41
<i>Femte brefvet</i> : Kärleken i nord	53
<i>Sjette brefvet</i> : Dumheten, som man ej skall begå	71
<i>Sjunde brefvet</i> : Hans undanflykter	78
<i>Åttonde brefvet</i> : Hennes fromma betänkligheter	89
<i>Nionde brefvet</i> : Som den blinde om färgen	99
<i>Tionde brefvet</i> : Lyckan kommer	115
<i>Elfte brefvet</i> : Lyckan går	124
<i>Tolfte brefvet</i> : Svärmoderns uppkomst. Skilsmässa . . .	142

På ALBERT BONNIERS förlag har förut utkommit af

ADOLF PAUL:

En bok om en människa. 2: 50.

»Adolf Paul har *själ och ungdom*. — De unga skola vinna en kär författare mera.» (Herm. Bang.)

»Boken ger *profilen af en ny personlighet* i den svenska litteraturen » (Dagens Nyheter.)

»Gör ett så starkt intryck, att man *icke lätt förgäter det*.» (Hufvudstadsbladet.)

Med det falska och det ärliga ögat. En reflexstudie (En bok om en människa II). 1: 50.

»En intressant diktarenatur » (Sundsvallsposten.)

»En *högst genial och originell* bok.» (Boråsposten.)

»En *satir* genomförd med *stilistisk verve*.» (Svenska Dagbladet.)

»En *djup* bok, förf:s analyseringsförmåga är *skarp* och obarmhärtig » (Öresundsposten.)

Arbeten af samma författare:

The Ripper. Noveller. (G. A. Grönlund i Åbo.)

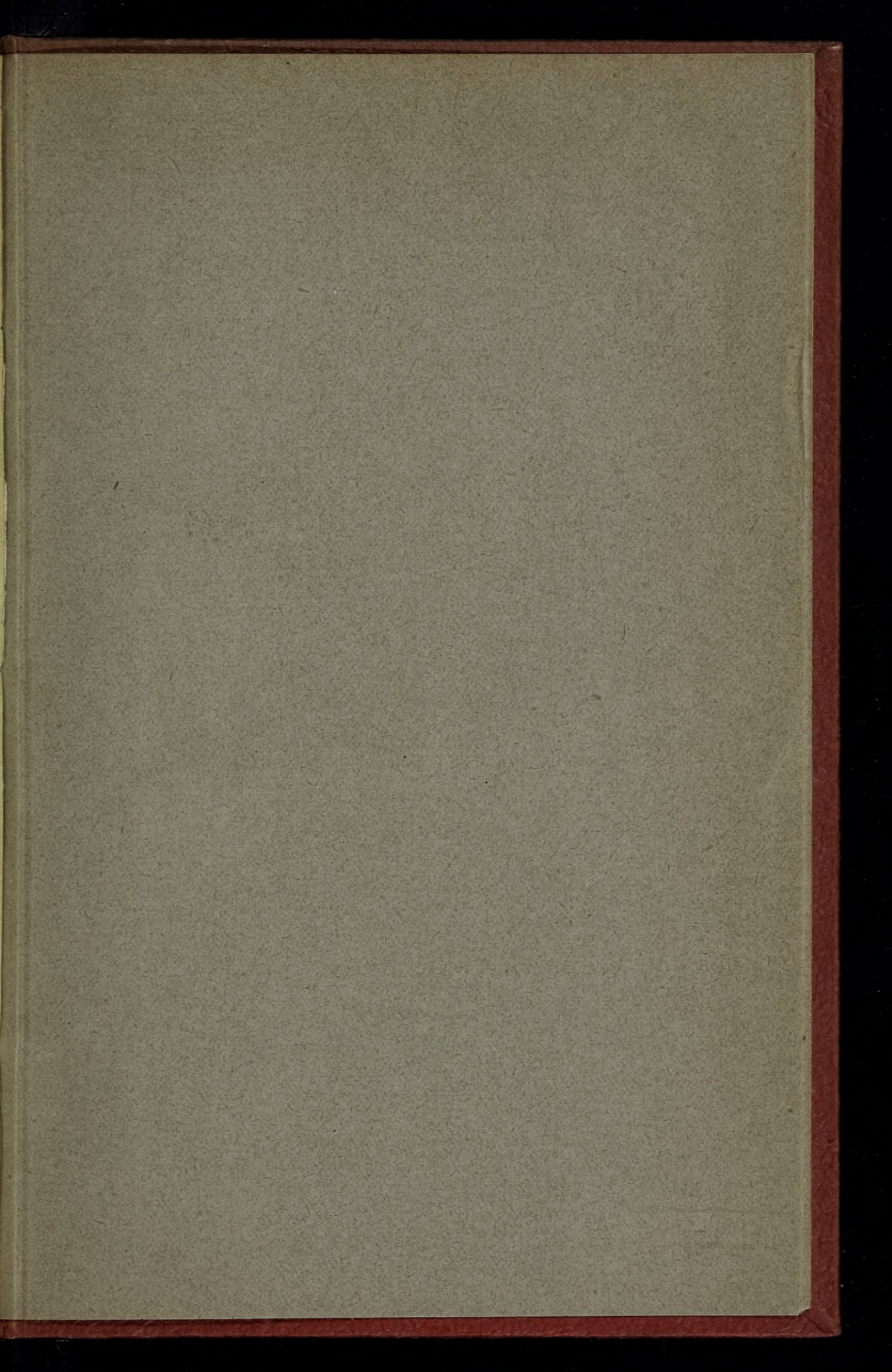
Herr Ludvigs. Roman. (Söderström & C:i i Helsingfors.)

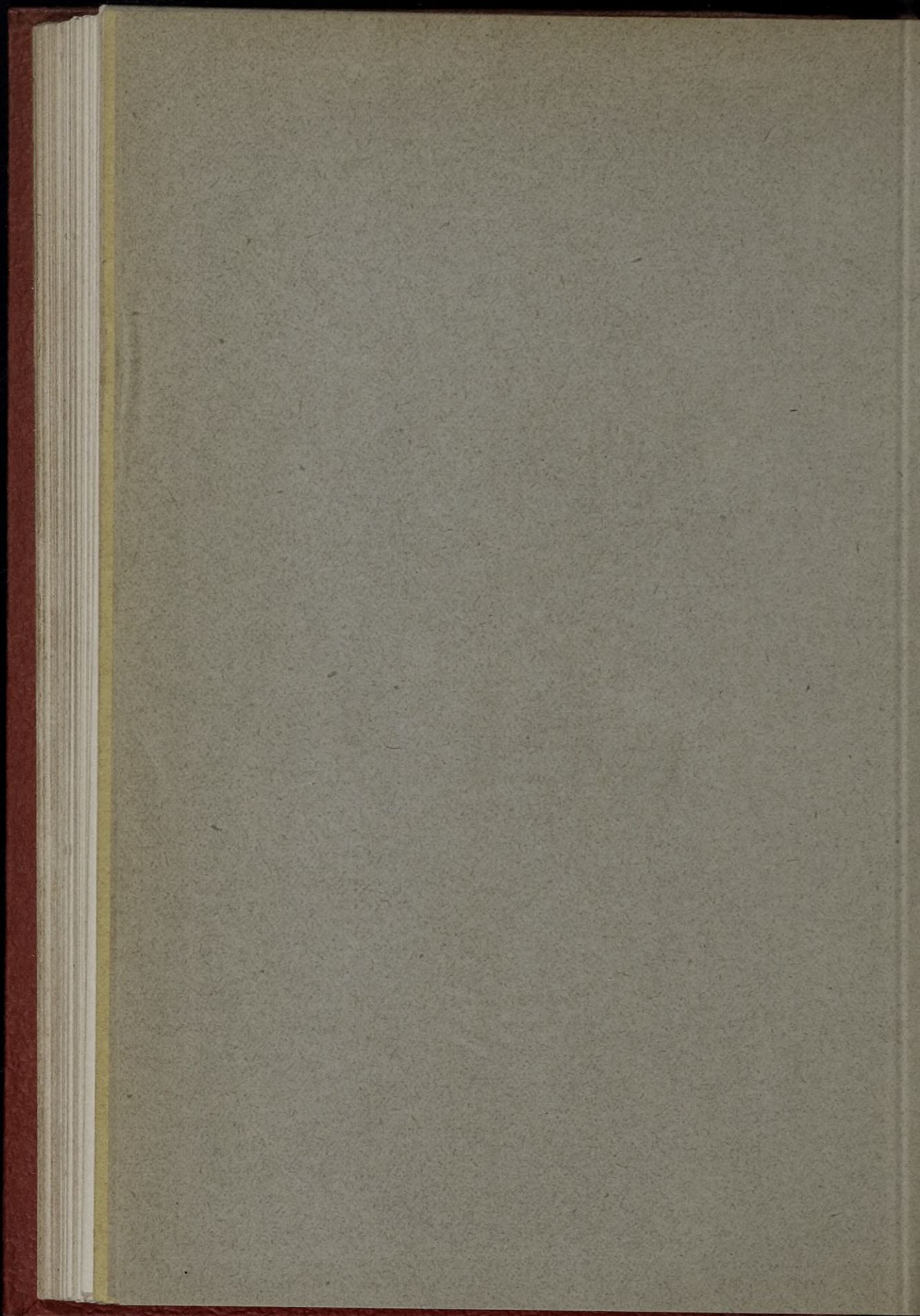
Alte Sünden. Schauspiel. (Bibl. Bureau, Berlin.)

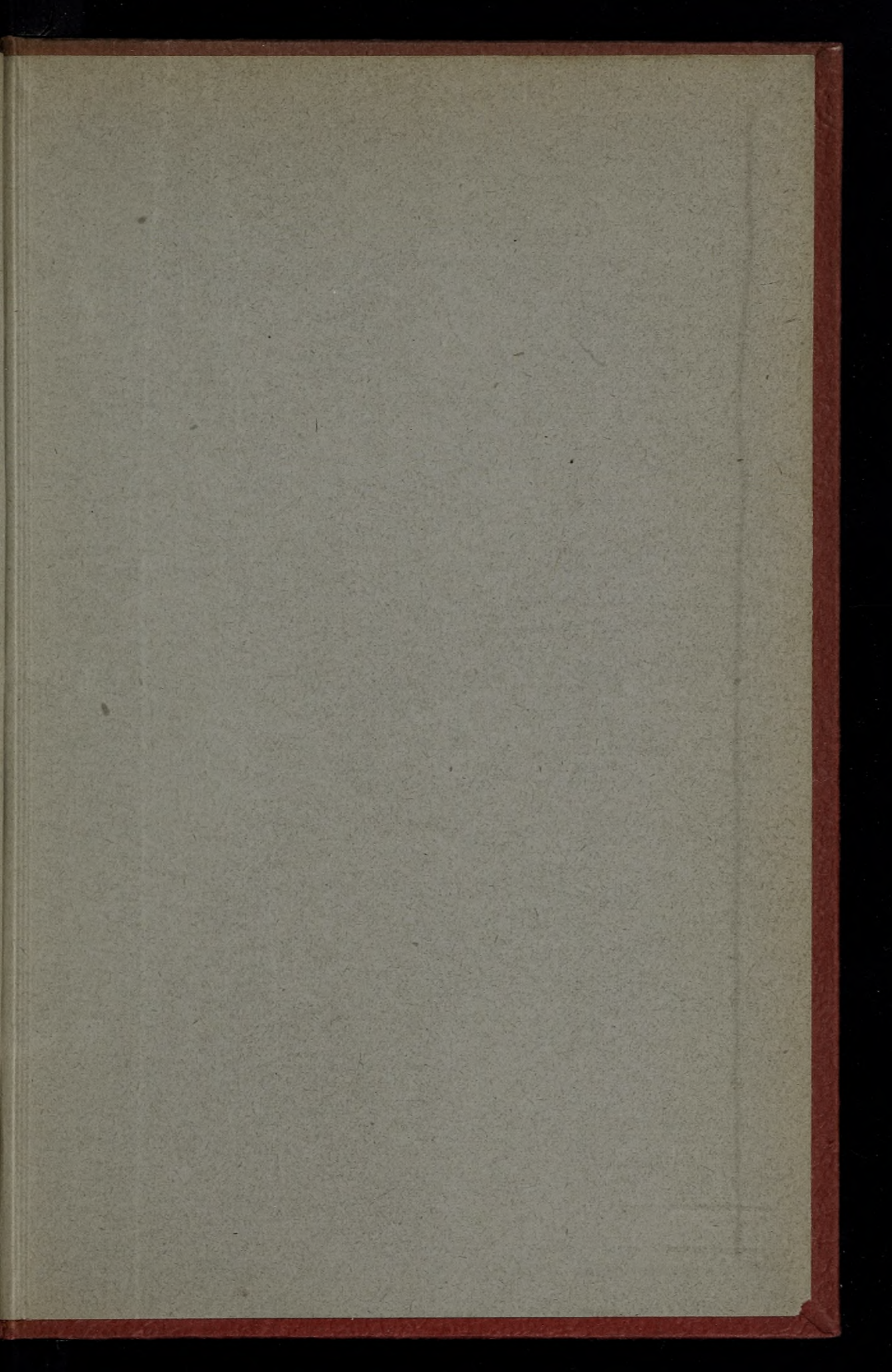
Blindebukk. Roman. (M. Litlere i Bergen.)

Ein gefallener Prophet. (Alb. Langen, München.)

En saga från Ödemarken och andra berättelser. (W. Hagelstam i Helsingfors.)

LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

15000

600412131